VIENYBĖ

LXVIII M., 42 N. 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. SPALIO (OCTOBER) 29 D. 1954 M. ● KAINA 10c.

DABAR

Apie bendruomenę "Subway" sukaktis 1948 metų rudenį Nepaprasta pažanga

JUOZAS TYSLIAVA

— Ar atėjai bendruomenę griauti? — andai manęs paklausė Kipras Bielinis.

— Jūs patys ją sugriausite, — atsakiau popierinės organizacijos veikėjui.

Amerikos lietuvių bendruomenė buvo sukurta pūslėtomis rankomis.

Ir tai buvo tada, kai kūrėsi parapijos, draugijos ir susivienijimai.

Kai buvo statomos bažnyčios ir svetainės.

Steigiami laikraščiai ir mokyklos.

Tai buvo tada, kai Šliupai, Burbos, Žiliai, Žebriai ir kiti skyrė ir atskyrė lietuvius nuo lenkų bendruomenės.

Be tos, prieš 70 metų **skausmuose gimusios,** bendruomenės nebūtų nei dabartinių bendruomenės svajotojų.

***

Tai buvo 1904 m. spalio 27 d.

Barzdoti ir su pagaliais rankose (tais laikais buvo mada vaikščioti su lazda) New Yorko miesto pareigūnai "pašventino" pirmąjį požeminį traukinį.

New Yorko miestas augo, plėtėsi taip greitai, kad susisiekimo priemonių reikėjo ieškoti po pamatais ir viršum stogų.

Tai buvo "subway" eros pradžia, — eros, žadėjusios New Yorko miesto judėjimui išganymą.

Bet ir tos "moderninės" susisiekimo priemonės, deja, neišsprendė opios problemos.

Dar niekados New Yorko arterijos nebuvo taip užsikimšusios, kaip šiandien, po 50 metų.

***

Atsimenate 1948 metų rudenį?

Patys demokratų vadai buvo linkę manyti, kad republikonai laimės rinkimus.

O ką jau bekalbėti apie laikraštininkus ir kitus profesinius ateities įvykių burtininkus?...

Bet koks buvo visų nustebimas, kai paaiškėjo, kad vis dėlto demokratai laimėjo ir Trumanas grįžo į Baltuosius Rūmus...

Ši kartą, tiesa, ne visuotini rinkimai, bet tie patys pranašai, matyt, pamiršę aną nelemtą rudenį, vėl pranašauja...

Dieveduok, kad šį kartą jie neapsiriktų.

***

Bepiga buvo karo metu. Visi dirbo ir, žinoma, gerai uždirbdavo.

Karo metu jokiai valstybei nėra sunkumų palaikyti vadinamą "full employment".

Fašistinės ar komunistinės valstybės, naudodamos darbo prievartą, net taikos metu neturi bedarbių.

Bet tai nereiškia, kad karo sąlygų sukurta ekonominė gerovė yra sveikas reiškinys.

Neveltui prezidentas Eisenhoweris rado reikalo paaiškinti skirtumą tarp taikos meto ekonominės gerovės ir karo.

Dar niekad, taikos metu, nebuvo taip mažai bedarbių, kaip šiandien.

***

Kalbant apie skraidančias lėkštes...

Prof. Herman Oberth yra tikras, kad tos lėkštės, kurios skrenda "beveik šviesos greitumu, yra žvalgai iš kito pasaulio".

O tuo tarpu mes, žemės vabalai, oro susisiekimo srityje taip pat darome pažangą.

Pavyzdžiui, 1948 metais Amerikos oro susisiekimo linijomis naudojosi 13 milijonų žmonių.

Nuo to laiko tos rūšies keleivių skaičius padidėjo 115 nuošimčių.

Praeitais metais tais pačiais oro keliais jau skraidė 28 milijonai žmonių.

Tas skaičius kasmet auga, ir nebus nuostabu, jei 1960 metais jis pasieks 50 milijonų.

FEDERALINĖ VOKIETIJA ĮJUNGTA Į VAKARŲ EUROPOS SĄJUNGĄ

Istorinė Paryžiaus konferencija. — Prancūzija ir Vokietija susitarė dėl Saaro — Federalinė Vokietija atgauna suverenumą ir priimta prie Atlanto pakto.— Rusai, norėdami sukliudyti Vakarų Europos Sąjungos organizavimąsi, siūlo "keturių" konferenciją...

(Vienybės korespondento Europoje)

●

Europos gynybos reikalai, kurie vienu metu buvo smarkiai sukompromituoti, prancūzams atmetus Europos Gynybos Bendruomenės planą, dabar pradeda taisytis. Ta didžioji baimė, apie kurią prieš porą metų Belgijos užsienių reikalų ministeris Spaakas kalbėjo, pradeda dingti ir gimsta viltis, kuri vakarų tautoms žada saugumą.

Praėjusią savaitę Paryžiuje nusileido uždanga ir paskutiniojojo diplomatinės konferencijos veiksmo svarbiausieji veikėjai jau išvažinėjo į namus su šypsančiais veidais!

Paryžiaus konferencija liks istorinė tiek Europai, tiek visam pasauliui, nes joje buvo susitarta:

- Dėl Saaro krašto statuto,
- Federalinei Vokietijai suteiktas suverenumas,
- Įsteigta Vakarų Europos Sąjunga, į kurią įjungiama ir Federalinė Vokietija,
- Federalinei Vokietijai leista ginkluotis ir ji priimta į Atlanto pakto organizaciją lygiomis teisėmis su kitomis valstybėmis.

Tokiu būdu baigiasi viena lemiamų Vakarų Europos gynybos organizavimo fazių.

Europa iki šiol visiems sudarė sunkiausiai išsprendžiamą problemą. Dviejų paskutinių karų sužalota, susiskaldžiusi į mažas valstybėles, ji nesugebėjo iki šiol susivienyti. Dabar, nors ir siaurose sienose susivienijusi, ji nesiduos taip lengvai pavergiama.

Paryžiaus susitarimai diplomatiniuose sluogsniuose laikomi beveik stebuklingu triumfu, kas padarys galą tai diplomatinei krizei, kuri buvo atsiradusi prancūzams atmetus ED C. Diplomatams pasisekė pastatyti stiprų Vakarų Europos sąjungos pastatą ir jo likimas priklauso nuo pasirašiusiųjų valstybių parlamentų ratifikacijos.

Valstybės sekretorius Dulles per šią konferenciją visą laiką laikėsi nuošaly, tuo norėdamas parodyti, kad čia buvo grynai europiečių problemos, kurias jie patys tarpusavy turėjo išspręsti.

Konferencija prasidėjo dviejų pasitarimais tarp Adenauerio ir Mendes-France gražioje Saint-Cloud pily, kiek toliau nuo Paryžiaus centro, kad komunistai negalėtų suruošti manifestacijų. Nuo susitarimo tarp Adenauerio ir Medens-France priklausė visos konferencijos likimas, nes Mendes-France griežtai kartojo: kol nebus galutinai susitarta tarp Prancūzijos ir Vokietijos dėl Saaro krašto, aš nepasirašysiu kitų sutarčių. Iki paskutinės minutės grėsė audra ir šeštadienį teko net sutarčių pasirašymą suvėlinti, nes Adenaueris ir Mendes-France vis dar nebuvo priėję susitarimo. Pagaliau Mendes-France paskelbė, kad jis pasirašys sutartį, nes Saaro klausimu pasiektas pilnas susitarimas.

Nežiūrint gražiai užsibaigusios konferencijos, vis dar pasilieka abejojimų, koks gi bus Prancūzijos parlamento atsakymas. Kaip prisimename, Europos Gynybos Bendruomenės sutartis irgi buvo su dideliu džiaugsmu pasirašyta, bet po dviejų metų ji mirė. Kai kas klausia, ar ši kartą Prancūzijos parlamentas irgi panašiai nepasielgs?

Mendes-France, kuris konferencijos metu tarėsi su partijų grupių vadais, esąs tikras, kad surinks daugumą ir žadąs kartu statyti savo vyriausybės pasitikėjimo klausimą.

Tuoj po parlamento atostogų, jis patieks užsienio komisijoms apsvarstyti sutartis ir dar prieš šių metų pabaigą pra šys parlamento paskirti datą debatams ir ratifikacijai.

Bet tuo momentu, kai Paryžiuje buvo pasirašomi susitarimai, Maskvoj į Kremlių buvo iškviesti Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos ambasadoriai, kuriems buvo įteiktos notos, susidedančios iš 2,000 žodžių, kaip sovietų atsakymas į rugsėjo 10 dienos sąjungininkų notą, kurioj buvo sutinkama su sovietų pasiūlymu sušaukti "keturių" konferenciją, jei Maskva sutiks su laisvais rinkimais visoj Vokietijoj ir pasirašys taikos sutartį su Austrija.

Šioj sovietų notoj, susidedančioj iš 13 lankų, rašoma, kad Sovietų Rusija, norėdama palengvinti Vokietijos suvienijimą, sutinka, kad tai būtų daroma taikingu demokratiniu pagrindu, organizuojant visoj Vokietijoj rinkimus, atitraukiant okupacinę kariuomenę ir sušaukiant Paneuropos konferenciją, kad išstudijavus kolektyvinio saugumo sistemą visai Europai. Gi dėl Austrijos siūloma vakarų ambasadoriams tuojau pat sueiti į kontaktą su sovietų ambasadoriumi.

Aišku, šioj notoj neužmirštama padaryti vakariečiams prie kaištų, kad jie stengiasi suskaldyti Europą į blokus.

Ko verta ši sovietų nota, nereikia ir aiškinti. Tai tik naujas Maskvos manevras sukliudyti sąjungininkams susiorganizuoti, įnešti abejonės, apsunkinti susitarimų ratifikavimą parlamentuose.

Bet patirta, kad, nežiūrint šio sovietų manevro, Prancūzijos parlamentas ratifikuos susitarimus.

Užimtoji vakariečių pozicija nereiškia, kad jie atsisako nuo bet kokio kompromiso su rusais. Bet tai jie pasiryžę daryti iš naujų pozicijų, kurios bus neužginčijamai stipresnės. Kitais žodžiais, jokio kontakto su Maskva, kol nebus ratifikuoti Paryžiaus susitarimai.

Italų kariuomenė džiaugsmingai įeina į Triestą, kur gyventojai ją pasitiko su neaprašomu entuziazmu.

Sekretoriui John Foster Dulles grįžus iš Paryžiaus, Prezidentas Eisenhoweris sukvietė specialų kabineto posėdį, kuris pirmą kartą JAV istorijoje buvo perduotas per radijo ir televizijos tinklus. Šiame posėdyje Dulles pareiškė, kad paskiausi susitarimai Paryžiuje reiškia Vakarų Europos vienybę ir kartu galimybę susitarti su Sovietų Sąjunga.

KOMUNISTŲ JĖGOS TOLIMUOSE RYTUOSE KASDIEN STIPRĖJA

Komunistinės Kinijos armija savo divizijų skaičiumi prilygsta Sovietų Sąjungai.— Šiaurės Korėja turi 300,000 kariuomenės. — Sovietų povandenių laivų bazės Pacifike

Pentagono sluogsniuose reiškiama susirūpinimo dėl nuolatinio komunistų stiprėjimo Tolimuose Rytuose.

Komunistų sausumos ir aviacijos jėgos ten jau seniai viršija laisvojo pasaulio jėgas.

Komunistų Kinija, Sovietų Sąjunga ir Šiaurės Korėja šiuo metu Azijoje turi paruošusi apie tris milijonus kariuomenės. Vėliausiu laiku sovietai baigė apginkluoti daugiau kaip du milijonus komunistinės Kinijos kariuomenės. Dabartinė komunistinės Kinijos armija savo divizijų skaičiumi faktiniai prilygsta sovietų armijai.

Jungtinių Valstybių strategai iškelia ir kitą labai svarbų faktą. Šiaurės Korėja šiuo metu turi 300,000 armiją, kuri faktinai yra didesnė, negu buvo prieš Korėjos karą.

Pažymėtina, kad Sovietų Sąjunga paskiausiu laiku yra pasiuntusi į Tolimuosius Rytus šimtus bombonešių ir sprausminių naikintuvų, kurių dauguma yra MIG-17 tipo. Sakoma, kad komunistai Azijoje turi apie 7,500 karo lėktuvų. Tai dvigubai daugiau, negu tos rūšies Jungtinių Valstybių jėgos Tolimuose Rytuose.

Dar praeitą pavasarį Sovietai pradėjo koncentruoti povandeninius laivus Pacifike. Viena tokių povandeninių laivų bazė yra Kinijos komunistų kontroliuojamoje Hainan saloje. Turėdami didžiausią pasaulyje povandeninių laivų skaičių, sovietai beveik trečdalį jų laiko Pacifike.

Nenuostabu, kad paskiausi susišaudymai tarp Formozos nacionalistų ir komunistinės Kinijos sukėlė rūpesčio Washingtone. Bet taip pat verta pastebėti, kad Maskva lygiai nepritaria Pekino konfliktams su nacionalistais. Žodžiu, vengdamos karo, abi pusės skubiai ginkluojasi.

ARKIVYSKUPAS REINYS ESĄS GYVAS?

New York (LAIC)— Lenkų katalikų žinių agentūra Inter Catholic Press Agency. Inc., skelbia iš Šveicarijos gautą žinią, jog iš Sovietų nelaisvės grįžusių vokiečių žiniomis Vilniaus arkivyskupas Mečislovas Reinys Sovietų kalėjime tebesąs dar gyvas.

Apie Arkiv. M. Reinio kalinimo vietą iš buvusių Sovietų nelaisvėje vokiečių buvo jau anksčiau gauta žinių. Tačiau paskutiniuoju laiku iš anapus geležinės uždangos pasiekusiomis žiniomis arkivyskupas neseniai kalėjime miręs.

Tame pat agentūros pranešime pažymima, jog šiuo metu vienintelis Lietuvoje dar išlikęs vyskupas yra Panevėžio vysk. K. Paltarokas, kuris kartu valdo ir Vilniaus vyskupiją, nors rezidiuoja Panevėžy.

PRIE ŠIAULIŲ GYVENA MONGOLAI

New Yorke leidžiamas vokiečių kalba N. Y. Staats Zeitung u. Herold rugsėjo 30 d. numery pateikia santrauką pasakojimo vienos vokietės, kuri iš Rytprūsių bado metu buvo nukeliavusi į Lietuvą ir tik paskutiniuoju laiku grįžo į Berlyną.

Moteris gyveno Šiaulių apylinkėj ir šiltais žodžiais atsiliepia apie lietuvius, kurie visais galimais būdais gelbėjo bado Lietuvą atblokštus vokiečius, nors tokią pagalbą teikti Sovietų buvo draudžiama. Kartu pasakotoja pažymi, jog sovietinės okupacijos lietuviai yra labai prislėgti bei varginami. Pačiuose Šiauliuose lietuvių dar tebėra, bet taip pat yra apgyvendinta jau ir daug rusų. Prie Šiaulių esanti apgyvendinta kažkokia mongolų kiltis.

Į PASILINKSMINIMUS LIETUVIAI MAŽAI LANKOSI

Komunistinės organizacijos okupuotoje Lietuvoje organizuoja daug visokių pasilinksminimų. Ypač šokių organizavimas sustiprinamas Advento ir Gavėnios metu Kalėdų ir Velykų išvakarėse ypač visi kviečiami pasišokti. Tačiau į tuos šokius lankosi daugiausia įvairūs pareigūnai ir kiti, kurie bijosi, kad nebūtų dėl to nesilankymo apkaltinti antisovietinių nusistatymų. Kas tik gali, tų pasilinksminimų vengia. Ypač mažai į juos lankosi kaimiečiai.

APLINK PASAULĮ

● **Šiaurės Viet Namo komunistinė valdžia, neturėdama savo pasiuntinio Washingtone, nepripažįsta JAV konsulato Hanoi mieste.**

● **Irano senatas didele balsų dauguma ratifikavo sutartį su Anglija ir kitomis aštuoniomis užsienio firmomis, suinteresuotomis alyvos gamyba. Tokiu būdu Irano alyva vėl pradės plaukti į rinką.**

● **Londono Daily Express bendradarbis, žinomas mokslininkas, Chapman Pincher rašo, kad Sovietai išlukštenę visas atominės bombos gamybos paslaptis ir neseniai pradėję gaminti "kišenines" tos rūšies bombas.**

● **Clevelando architektas Herman Field, šešis metus išbuvęs Varšuvos kalėjime, yra paleistas ir šiuo metu "stiprina savo sveikatą". Komunistinės Lenkijos valdžia prisipažino, kad amerikietis buvo kalinamas be reikalo.**

● **Pietų Viet Namo "valstybės galva" Bao Dai, beveik visą karo laiką išgyvenęs Pietų Prancūzijoje, Rivieroje, grįžta namo.**

● **JAV ambasadorius Maskvoje, Charles E. Bohlen, lankėsi pas užsienių reikalų ministerį Molotovą ir jam pareiškė griežtą protestą dėl dviejų Amerikos ambasados tarnautojų žmonų arešto Maskvoje.**

● **New Yorko gubernatorius Dewey, kalbėdamas per televizijos tinklą, pareiškė, kad demokratų kandidatas Averell Harriman reziduodamas Washingtone, negalįs kandidatuoti New Yorke...**

● **Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris, atvykęs į Washingtoną, pareiškė, kad "vokiečių tauta yra vieninga ir ji trokšta nuolatinio draugiškumo su Amerika".**

● **Prezidentas Eisenhoweris suteikė aviacijos generolo laipsnį pulk. Benjamin Oliver Davis, negrų rasės piliečiui.**

● **Hollywoodo artistė Marilyn Monroe Santa Monica teisme (Kalifornijoje) gavo perskyras nuo vyro, buvusio beisbolo žaidiko Joe DiMaggio.**

● **Pekino radijas praneša, kad Indijos premjeras Nehru, apleisdamas Kiniją, pareiškė, jog Indija ir komunistinė Kinija "padės vienai kitai didžiausioje avantiūroje istorijoje — pasaulinės taikos organizavime".**

● **Madrido teismas nubaudė 6 mėnesių kalėti du kovingus katalikus užpuolusius vietos protestantų bažnyčią ir jos pastorių.**

● **Naujai išėjusioje Sovietų Enciklopedijoje Gandhi vadinamas "reakcionierium". Indijos vyriausybė dėl to žada protestuoti.**

● **Kinijos nacionalistų internuotiems 22 komunistinės Lenkijos jūrininkams, atsisakiusiems grįžti į tėvynę, leidžiama emigruoti į Jungtines Valstybes. Jie buvo paimti karo tu su lenkų laivu, plaukusiu į komunistinę Kiniją.**

● **Pirmasis Kinijos pasiuntinys Didžiajai Britanijai, charge d'affaires Huan Hsiang, atvyko į Londoną po keturių metų britų pastangų įsteigti abipusį atstovavimą. Mat, Britai savo diplomatinį atstovą Pekine turi nuo 1950 metų, tuo tarpu, kai kinai savo atstovą sutiko pasiųsti tik Genevos konferencijoje.**

● **Po nevykusio pasikėsinimo prieš premjero Nasser gyvybę, Egipto policija pradėjo masinius Musulmonų Brolijos narių areštus. Spalio 27 d. Kairo minia padegė brolijos namus.**

GRAŽIAI NUSISEKĘS KONCERTAS

SCRANTON, PA.—Jau keleri metai Scrantonas palaiko gražią tradiciją rudens vėjui papūtus, surengti didžiulį koncertą. Tą tradiciją gražiai išugdė lietuvių tautinės bažnyčios parapija. Štai jau žinoma ne tik lietuviams, bet ir plati kitataučių bendruomenė suspėjo susigyventi su mintimi, kad be tokio koncerto būtų metai lyg vestuvės be muzikos.

Spalio 17 d. Junior High-school salėje įvyko koncertas dviejų Metropolitan operos solistų Anna Kaskas ir Algirdo Brazio, akompanuojant mūsų visuomenei gerai žinomam muzikui Aleksui Kučiūnui. Anglų, lenkų, ukrainiečių kalbomis spausdinami laikraščiai prieš ir po koncerto labai šiltai ir plačiai aprašė koncertą. Plačioje apylinkėje žinomas (apie 150,000 skaitytojų) The Scranton Times dviejų skilčių straipsniu, parašytu žinomo muzikos kritiko Gouned Evens, pažymėjo aukštą koncerto lygį. Rašydamas apie Anna Kaskas, Gounod Evens pažymi, kad dainininkės balsas, turtingas spalvingumu, įtikinančiai skamba giliu jausmingumu ir tono švelnumu. "Dainininkė turi muzikalinę inteligenciją, artistinę intuiciją, išpildyma dramatines operų arijas ir liaudies dainas. Dainininkė kiekvienu atlikimu parodė patirtį ir išradingumą".

Al. Brazio platus, dramatinis balsas ir išpildymas rodąs jo sugebėjimą ir gražų pasiruošimą. Čaikovskio "None but the lonely Heart", kaip rašo Evens, "vas done with artistic excellence". Akompanijatorius A. Kučiūnas, Evens pažymi, kaip geros mokyklos, idealų akomponiatorių.

Gounod Evens, nuoširdžiai atsiliepdamas apie mūsų liaudies dainas, rašo:

"Tikros liaudies dainos yra gimę gimtoje dirvoje, perduotas balsu iš kartos į kartą ir išpuoselėtas išpildymo ir tradicijų. Tikrovės meilė ir jos elementai dainoms užtikrino viešpatavimą meno karalijoje. Liaudies dainos trykšta iš gimtosios žemės, kur žmogus žmogui jaučia tarpusavį paslaptingą gamtos aidą ir instinktyviai žino kaip atsiekti poeziją. Sukaupdamas magišką jausmingumą, kartumą ar švelnumą, juoką ar melancholiją, teikia gražiausias melodijas, kurias pakartoja išpildytojas".

Mūsuose jau beveik gerokai apsitrynė kartojimas verta ir neverta proga, kad visos mūsų visuomeninės, kultūrinės pastangos skiriamos mūsų didžiajam uždaviniui: mūsų tėvų žemės laisvinimui. Sunku nusakyti, kokios padėkos vertas kun. M. Valadka, su savo parapijos komitetu ir dideliu būriu talkininkų, sutraukę į didelę ir puošnią salę per tūkstantį publikos, taigi sunku pasverti Anna Kaskas, Al. Brazis, Al. Kučiūno nuoširdžias ir sekmingas menines pastangas, tačiau nelengviau įvertinti ir tą pasitenkinimą, kurį jautė ne vienas iš mūsų, kai po koncerto ne vienas, bet dešimtys įžymių kitataučių dėkojo už puikią programą, gražią tvarką. Vienas įžymiausiųjų miesto veikėjų, tarė savo bičiuliui: "Tauta, kuri turi tokius menininkus ir tokias dainas, turės išsivaduoti iš vergijos. Juk ateis diena, kai bus gėda atsiminti mūsų apsileidimą toleravus tokių tautų pavergimą.

Linkėtina Lietuvių Tautinei Bažnyčiai tęsti ir ateityje jau tradicija įsigyvenusius parengimus, o mūsų įžymiesiems tautiečiams, Anna Kaskas, Al. Braziui, Al. Kučiūnui, pridera gili scrantoniškių padėka.

Skr.

Gražios vestuvės

AMSTERDAM, N. Y. — Spalio 17 d. buv. gimnazijos mokytojo—žurnalisto Jono Miškinio sūnus Vytenis susituokė su Aldona Raziūnaite. Jungtuvės įvyko šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. Jaunosios pamergės buvo pasipuošusios tautiškais — lietuviškais drabužiais.

Amsterdame pirmosios tokios lietuviškos vestuvės. Todėl į bažnyčią prisirinko labai daug žiūrovų, kurių tarpe buvo ir kitataučių. Jungtuvių priesaikos aktą atliko kun. K. Balčys, kuris po to pasveikino jaunavedžius, supynusius iš jaunystės žiedų naująjį gyvenimą, linkėdamas jiems asmeniškos laimės ir geriausios sėkmės. O bažnytinis choras, J. Olšiauskui vargonais grojant sugiedojo "Veni creator ir "Veni Jezu". Solistė, jaunosios draugė, panelė Teresė Dolan iš Schenactady pagiedojo Schuberto "Ave Marija" ir Concordae Laetia". Jaunavedžiams einant iš bažnyčios, juos, apspito fotografai ir filmuotojai. Mat, visi domėjosi tautiškais drabužiais.

Abu jaunavedžiai yra akademikai. Vytenis Miškinis tris ir pusę metų Darmastadto universitete studijavo techniką, atvykęs į JAV atitarnavo kariuomenėje ir dabar vėl tęsia studijas — radijo ir televizijos. Aldona Raziūnaitė, atvykus iš tremties, Amsterdame baigė gimnaziją pirmąja mokine. Todėl jai buvo suteikta stipendija aukštaujam mokslui siekti. Gavus stipendiją, ji lankė šv. Rožės kolegiją (Albany) kurią per tris metus sekmingai baigė ir gavo matematikos mokytojos teises.

Vestuvių pobuvis įvyko Lietuvių klubo salėje. Dalyvavo per 250 asmenų. Svečių buvo iš Clevelando, Chicagos, New Haveno ir Hartfordo.

Vestuvės praėjo labai gražioje ir įspūdingoje lietuviškoje nuotaikoje. Jaunavedžiai yra šv. Kazimiero parapijos choristai, geri dainininkai, tai ir jų draugai padarė jiems didelio malonumo, dainuodami įvairias lietuviškas liaudies daineles.

Jaunavedžių tėvai gyvena Amsterdame. Jie patenkinti, kad jų vaikai sukūrė lietuvišką šeimą. Be to, visiems atsilankiusiems į vestuves širdingai dėkoja.

A.

NERVINĖ

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų suirimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų, isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, bemiegės, karščiavimų, išgąsčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams. Šios gyduolės kainuoja $5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. Į Kanadą $2.25.

ALEXANDER'S CO.

414 Broadway

South Boston 27, Mass.

SPAUDOS IŠKOVOJIMO

50 metų sukaktuvinis leidinys

LITERATŪROS METRAŠTIS

jau spaudoje ir pasirodys šį rudenį.

Šioje didžiulėje knygoje su savo naujausia kūryba dalyvauja kelios dešimtys lietuvių rašytojų. Metraštį redaguoja rašytojai Jonas Aistis ir Stepas Zobarskas.

Ši knyga — tai kovojančio ir nepasiduodančio lietuvio atsparos dokumentas. Ši knyga vaizdžiau už viską kalbės apie mūsų tautos teisę turėti savo kalbą, raštą, laisvę ir tikėjimą.

Būkite šios knygos garbės prenumeratoriai — padėkite leidyklai atlikti sunkų šio didžiulio veikalo išleidimo darbą.

Prenumerata priimama iki š.m. spalio 15 dienos. Prenumeratorių pavardės bus paskelbtos knygoje.

Metraštis, didelio formato ir įrištas drobėn, kainuos 6 dolerius. Prenumeruojant iš anksto — tik 5 doleriai.

Užsakymai ir pinigai siunčiami šiuo adresu:

GABIJA, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Pasibaigus Kresteno Komiteto posėdžiams Chicagoje

Spalio 18 ir 19 dienomis kongresinis Komitetas komunistų agresijai tyrinėti turėjo posėdžius Chicagoje ir, be kitų, apklausė kelis lietuvių liudininkus bei į oficialų rekordą įjungė daug kitos Lietuvos pavergimą liečiančios medžiagos.

Posėdžiams pasibaigus, Komitetui pirmininkavęs kongresmanas Fred E. Busby iš Chicagos nusifotografavo su grupe posėdžius sekusių lietuvių.

Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: ALT pirm. L. Šimutis, kongr. Fred E. Busbey ir ALT sekr. dr. P. Grigaitis. Antroje eilėje: ALT narys, Lietuvos pavergimo dokumentacijos telkimui vadovaująs, J. Talalas, adv. S. Briedis, Jr. iš New Yorko, Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis ir Lietuvos pavergimo dokumentacijos telkimo darbe talkininkas J. Rimašauskas.

KĄ RAŠO KITI APIE MUS

Pasirodė Baltų Instituto metraščio Commentationes Balticae pirmasis tomas. Šalia latvių, estų kalbininkų ir kitokių temų iš lietuvių pusės įdėtos dvi Z. Ivinskio studijos iš lietuvių kultūros istorijos XVI XVII a. Abi užima daugiau kaip trečdalį viso metraščio (per 80 psl.). Viena iš tų studijų, paremta Romos archyvų medžiaga, nagrinėja pirmosios katalikų spaustuvės Vilniuje (Radvilų, kurią gavo jėzuitai) istoriją ir skelbia eilę naujų iki šiol niekam nežinomų ir niekur nepanaudotų jėzuitų archyvo dokumentų apie pirmųjų lietuviškų knygų spausdinimą Vilniuje. Tuo ji duoda naują įnašą apie pirmuosius katekizmus ir Daukšos Postilę. Darbas vokiškai pavadintas "Die Druckerei der Jesuiten in Vilnius und die ersten litauischen katholischen Bucher". Antroji studija nagrinėja, kaip vystėsi Lietuvoje bažnytinis katalikų ir protestantų giedojimas ir kaip atsirado giedojimai liaudies kalba (XVI—XVII a.). Ir šitas darbas, vokiškai pavadintas "Kirchengesang in Litauen im XVI.—XVII. Jahrhundert", yra paremtas ne tik spausdintais, bet ir archyviniais šaltiniais. Be Ivinskio darbų, metraštyje yra dar lietuviams įdomus prof. E. Šturmo darbas apie gintaro prekybą Pabaltijyje priešistoriniais laikais.

Šiemet pasirodė Reinhardo Wittramo, palyginti, objektyviai parašyta "Baltische Geschichte". Tai pirmas vokietis, išsamiau ir objektyviai apžvalgęs latvių bei estų tautų gyvenimą. Freiburgo un-to docentas Manfred Hellman parašė šiemet išleistą 284 psl. knygą "Das Lettenland im Mittelalter". Tai yra platus tyrinėjimas apie Latgaliją anapus Dauguvos, kur savo laiku yra vykusi lietuvių kolonizacija. Hellmanas tuo klausimu patvirtina K. Būgos tezes. Jis plačiai naudojasi ne tik latvių, bet ir lietuvių tyrinėjimais (K. Avižonio, Z. Ivinskio, A. Salio, J. Stakausko). Knygoje yra apsčiai medžiagos apie ano meto agrarinius santykius, apgyvendinimo eigą ir kt. Lietuvos istorija. ypač Mindaugo laikai čia susilaukia ypatingo ir palankaus dėmesio. Pabaltijo problemas, nors daugiau iš savojo taško, nagrinėja ir visa eilė vokiečių žurnalų. Iš svarbesnių galima pažymėti Zeitschrift fur Ostforschung žurnale įdėtą Rudolfo Neumanno straipsnį "Pabaltijo valstybių ūkinė plėtra įjungus į Sov. Sąjungą", tame pačiame žurnale ir tame pačiame numeryje įdėtą Hellmutho Weisso Estijos administracinį žemėlapį ir straipsnį "Istorijos mokslas Sov. Estijoje", istoriniame žurnale paskelbtą Boroso Meissnerio str. "Komunistinis valdžios paėmimas Pabaltijo valstybėse" arba Historische Zeitschrift žurnale įdėtą prof. H. Rimschos straipsnį "Didžiųjų valstybių Baltijos politika".

Įtakingas vokiečių savaitraštis Rheinischer Merkur spalio 8 d. numeryje paskelbė prof. K. Junckerstorffo straipsnį "Naujos. valstybės — naujos mažumos", kuriame primena ir Pabaltiji. Mažumų problema po 1945 metų yra virtusi globaline problema. Jei norima ją sėkmingai išspręsti, reikia sudaryti tokią politinę konstrukciją, kuri duotų ne fiktyvias, bet realias garantijas visiems žmonėms.

Vokiečių pabėgėlių organas Das Ostpreussenblatt paskelbė su savo komentarais MID perduotą Eltos žinią apie Lietuvoje sustiprintą antireliginę kovą.

Mem. Dampfoot reiškia padėka Vak. Vokietijos geležinkelių valdybai už Vokietijos geležinkeliams išleitą naują apžvalginį žemėlapį, kuriame Klaipėdos kraštas, lygiai, kaip Dancigas, nors ir atžymėtas už Vokietijos Reicho 1937 metų sienų, betgi aiškiai atskirtas nuo Lietuvos. Taip pat jo vietovardžiai surašyti vokiškai. Vokietininkai pageidauja, kad panašiu "pavyzdingu būdu" būtų pasireikšta ir kitur, pvz. tvarkraščiuose.

Pratęsiamas pigusis knygų mėnuo iki spalio 31 d. Per šį laikotarpį knygos parduodamos su 25% - 70% nuolaida. Atpigintų knygų sąrašas gaunamas leidykloje: Gabija, 335 Union Ave., Bronklyo 11, N.Y.

"Tos valstybės nėra mirusios."

Rugsėjo mėnesį Strasburge, Prancūzijoje, kalbėdamas Baltijos Valstybių Santarvės ir bendradarbiavimo 20 metų sukakties minėjime, E. Pezet, Prancūzijos Senato vicepirmininkas ir Europos Tarybos narys, priminęs Balstijos valstybių diplomatinių atstovų pasakytąsias tame minėjime kalbas, pareiškė:

"Tai ne mirusieji mums kalbėjo šį vakarą Baltijos valstybių diplomatinių atstovų lūpomis. Tos valstybės nėra mirusios, bet kankinamos ir gyvos uždarytos kape.

Savo kvalifikuotų patikėtinių, savo tikrųjų diplomatinių atstovų, vis tebeinančių savo pareigas, lūpomis tos tautos priminė save mums, o per mus ir kitiems dar laisvesniems europiečiams.

Jie kalbėjo į mus su tikru autoritetu, nes jie tebeturi savo tautų pavedimą, kuris niekuomet nebuvo atšauktas. Jie turi teisę, kaip vakar taip ir šiandien, atstovauti prieš pasaulį Lietuvą, Estiją ir Latviją."

L. G. K.

KONKURSAS STUDENTAMS

Siekdami pagyvinti studijuojančių kolegų literatūrinį aktyvuma, Studentų Dienos ir Studentų Žodis skelbia eilėraščio ir reportažo konkursą. Konkurso sąlygos:

1. Dalyvauti gali kiekvienas studentas, studijuojąs, JAV ar kt. laisvojo pasaulio kraštų universitete ar atitinkamoje mokslo įstaigoje.

2. Reportažas ar eilėraštis prisiųstas iki gruodžio 15 d. arba Studentų Dienų (J. Šmulkštys, 806 W. Green St., Urbana, Ill.) arba Studentų Žodžio (Vyt. Kavolis, Wm. James Hall, 106 Harvard University, Cambridge 38. Mass), redakcijoms, kuriame skyriuje norima kūrinį išspausdinti. Bet kuris dalyvis gali prisiųsti ir daugiau negu vieną kūrinį.

3. Redakcijos pasilieka teisę spausdinti ir nepremijuotus kūrinius.

4. Laimėjusiems simbolines premijas — po 25 dol. už geriausią eilėrašti ir reportažą— yra paskyrusi Lietuvių Studentų Santara.

5. Redakcijos pageidauja, kad reportažui tema būtų pasirinkta iš lietuvių studentų ar aplamai jaunimo gyvenimo, tačiau ši sąlyga nėra būtina.

Jury komisijos sąstatas bus paskelbtas vėliau.

Redakcija skatintų kiekvieną plunksningą Kolegą ar Kolegę konkurse dalyvauti — ne tiek dėl kuklios premijos, kiek dėl grumties džiaugsmo, pabandant savo kūrybines jėgas.

Redakcijos viešai kreipiasi į lietuvių visuomenę, kviesdamos atsiliepti mecenatą, kuriam rūpėtų jaunimo kūrybingumo paskatinimas, ir kuris paskirtų panašią premiją už spausdinimui tinkamą meno kūrinį (piešinį, tapinį, raižinį ar pan.), sukurtą studento.

QUALITY MARKET

VICTOR ABECUNAS, Sav.

356 PARK STREET,

NEW BRITAIN, CONN.

KAKLONAS

Funeral Home

Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.

280 CHESNUT STREET,

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. 9-1181

J. MARKIEWICZ

AND

SONS, Inc.

Tel. LOcust 2-9229

Laidotuvių Direktoriai

15 Trumbull Street

New Haven, Conn.

SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSN.

OF KEARNY, NEW JERSEY

24 Davis Avenue **Kearny, N. J.**

Telefonas KE 2-7260

ĮSTEIGTA 1924 M.

DRAUGIJA ATLIEKA ŠIUOS PATARNAVIMUS:

1. Priima taupymo (indėlius)
2. Duoda pirmų morgičių paskolas namams įsigyti
3. Keičia čekius
4. Priima gazo bei elektros bilas (sąskaitas)

Už indėlius moka dividendą 2.5% metams.

Dividendas išmokamas dukart per metus.

Kiekvieno taupytojo pinigai yra apdrausti iki $10,000.00 Federal Savings and Loan Insurance Corporation

DRAUGIJA YRA NARYS FEDERAL HOME LOAN BANK OF NEW YORK.

Ši lietuvių draugija per savo 30 metų gyvavimą yra įsigijusi visuomenės pasitikėjimą.

DRAUGIJOS AKTYVAS $916,000.00

JULIUS PAKNIS	PETRAS W. VELEVAS
Prezidentas	Reikalų Vedėjas
ANDREW SALVEST	JUOZAS M. BELZA
Viceprezidentas	Kasininkas

JUCUS SISTERS RESTAURANT

Stasys Jucus, Vedėjas

(Lakūno Dariaus brolis)

Atdara visą naktį.

1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.

(47th St. ir Ashland Ave.)

LAfayette 3-9670

TRAUN'S BAR

AUGUST TRAUN, Sav.

N.E. cor. 7th & DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Tel. PO 5-9785

ADAMS' CAFE

RESTORANAS IR BARAS

941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.

Tel. PO 5-9566

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR

Kazys ir Alvina Buividai

Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai.

DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR SOKIAI

Vakarais muzika prie baro.

80 ST. MARKS PLACE, NEW YORK, N. Y.

(8th St. ir 1st Avenue) **GRamercy 7-9765**

Tel. VIrginia 9-3112

PARK FLORIST

Matthew Mažeika

Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.

8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

(Skersai nuo Haven teatro)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601-3 So. 2nd Street PHILADELPHIA, PA

Tel. DE 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

PO 5-4110

LIETUVOS POLICIJA, KARAS IR OKUPANTAI

P. VAIČAITYTĖ
Chicago Ill.

Širdį skausmu nudiegia, kai prisimeni taip netikėtai staigią 1940 m. Lietuvos valstybę ištikusią katastrofą. Kaip alkani skėriai užplūdo Lietuvą apdriskę ir alkani burliokai. Panaudodami savo išbandytą politinį organizuotumą ir "kultūrą", per pora mėnesių jie iš pagrindų sugriovė žydėjusį Lietuvos valstybės gyvenimą. Nebuvo mažiausios įstaigėlės, kur nebūtų buvęs įkištas koks apskretęs "instruktorius" arba politrūkas. Nepaprastu intensyvumu ir įžulumu šnipinėdami, tie driskiai su mūsiškių išgamų pagalba iššnipinėjo ir suimdino bei įkalino, o vėliau išgabėno ar vietoje likvidavo pačius aktyviuosius, pačius geruosius valstybės tarnautojus. Daugiausia nukentėjo policija.

Panaikinę policiją, kaip organizaciją, jie kaikuriuos atskirus aukštesniuosius ir žemesniuosius pareigūnus laikinai palikę tarnyboje, nuplėšę jiems antpečius, sumaišė su naujai infiltruotu tarnybon "ištikimuoju" elementu ir pavadino Darbo Valstiečių Milicija. Vieton antpečių ant rankovių užrišo raikščius su raidėmis 'D. V. M." Kaip žinome, tuo laiku jau buvo iš kalėjimų paleisti visi netik buvę politiniai, bet ir kriminaliniai kaliniai. Tuoj pat paplito krašte plėšimai, įsilaužimai, vagystės. Likęs tarnyboje, neprikl. Lietuvos policijos likučiai nieko negalėjo daryti. O naujoji milicija (DUM) susidėjo juk iš padugnių elemento. Kasgi tat galėjo tuos nusikaltimus aiškinti?

Yra anekdotų užsilikusių iš to laikotarpio. Pav. kalbasi du vagišiai. Vienas atsiduso ir sako: "E, brolyti, nebus, taip kaip politrukas vakar mitinge sakė: — visiems bus laisva ir gera gyventi. Na, o kodėl — juk iš kalėjimo paleido. Laisvė. O visa kita pakombinuokime ir ko mums truks? — pastebi antrasis. — "Mat, Smetonos policija nevogė, tai mus nors ir greit sugaudavo, bet turėdavome ką vogti, o ką tu dabar vogsi, jei jie patys, tie "miliucnikai", vagys? — atšauna pirmasis. — Kaip tai vagys? — Na, skaityk ant rankovių paženklinta: "D (abar) V (agiame) M (es)" — tai negi eisi su jais konkurencijon!— samprotavo vagišius.

Istorinė 1941 m. birželio 22-oji. Vos dienelei brekštant, užvirė viskas kaip katile. Burzgia "samochodai", "zisai", zuja gatvėmis komandirai, politrukai ir "katiušos". Visi susijaudinę ir veik niekas nežino kas čia dedasi: manevrai ar karas prasidėjo? O "štukai" tik sminga... "Samaliotai" aerodrome sprogsta šipuliais, o jų "mėlynieji arai", net kelnių nespėję apsimauti, apleidę būstines, gulinėja, keikdamiesi Aleksoto pašlaitėmis. Ir taip trijų dienų būvyje, kol užplūdo Wehrmachto daliniai, vargšai užguiti ruskeliai basi ir alkani numetę jau ir "vintovkas", klausinėja, ar toli Maskva...

Prabilo lietuviškas radijas. Nuolat girdime "werhmachtui" nurodymus, kur "bolševikų" užsikimšę, kur reikia bombinti ir tuojau matome skrendančius ir girdime sprogimus.

Pasigirdo radijo bangomis ir laikinosios mūsų vyriausybės atsišaukimas į visuomenę ir buvusius valstybės tarnautojus, kad jie tuojau grįžtų į tarnybų vietas, iš kurių komunistų buvo pašalinti, ar vėliau patys pasitraukė. Tokiose suirutėse be policijos neįmanoma apseiti. Policija, tai žinodama, kas dar buvo likęs gyvas, sugrįžo tarnybon ir darbo turėjo, kad net pavalgyti ir miegoti nebuvo kada. Kaip žinoma, vokiečiai neleido mūsų laikinajai vyriausybei įsitvirtinti. Tuojau ją išsklaidė, o Lietuvą valdyti paliko karo komendantams, o vėliau ir civilinės valdžios komisarams — rudžiams. Palengvinti sau administravimo darbą ir, gal vengdami labai įtempti santykius su lietuviais, jie įsteigė neva pagalbinę lietuvių valdžią, pavadindami ją "Savivalda". Valdė Lietuvą ir smaugė lietuvius jų pačių rankomis. Be lietuvių policijos jie apseiti negalėjo, tai suėmė ją taip, kad ne tik ką tarnyboje užklupo, bet ir naujai įstojusius tarnybon jau nebeatleisdavo, manydami, kad lietuviai bendradarbiaus su jais prieš savo tautą, prieš tėvus ir brolius ūkininkus. Jie skaudžiai apsiriko. Lietuviai policininkai buvo tiek sąmoningi patriotai, kad ne su vokiečiais, bet su savo tauta ėjo išvien. Kada tik sužinoję kad vokiečiai ar vyrus gaudys, ar aruodus "valys", ar arklius mobilizuos, tuojau slaptai pranešdavo ūkininkams Tik todėl vokiečiai neįstengė išspausti tiek, kiek jie norėjo. Vokiečiai, susekę lietuvių policininkų bendradarbiavimą posavaisiais, areštuodavo juos, teisdavo SS karo teismuose, grūsdavo į KZ-tus, bet tai nieko nepadėjo. Be vieno—kito pataikūno, lietuviai policininkai nesidavė palaužiami ir pasiliko drauge su tauta karo stovyje prieš okupantus — vokiečius. Be to, daug lietuvių policininkų stačiai pabėgo iš tarnybos ir, iki vokiečių pasitraukimo iš Lietuvos, slapstėsi ne bet kur, bet betarnaujančios policijos būstinėse. Faktas. Mat, vokiečiai kiekvieno asmeniniai nepažino, o lietuviai neišduodavo savo tautiečių, nelaimės draugų.

Antrą kartą, 1944 m. Lietuvą užplūstant raudoniesiems skėriams, draug su visais besitraukiančiais nuo gresančio komunistinio režimo teroro, traukiasi ir mūsų policininkai, vistiek ar kuris tarnavęs iki galo ar kuris buvęs dezertyras. Tuo laiku jokių sąrašų jau nebuvo galima sugaudyti. O kiek buvusių lietuvių policininkų, dėl sekmingesnio per vokiečių policijos patrulius persprukimo, Vokietijoje teko matyti vokiečių policijos karininkų uniformose... Karas. Net ir tokie vokiečiai nesugebėjo visko sukontroliuoti ir sutvarkyti.

Įsivargę prie sunkių darbų, išbadėję Vokietijoje, sulaukėme pagaliau karo paliaubų. Nutilo pabūklai, nebeskraidė padangėmis būriai sidabru blizgančių bombas mėtančių lėktuvų. Po kelių savaičių suirutės, vėl šiaip taip pradėjome gyventi. Atsirado "teta" UNRRA. Įsteigė "dypukų" stovyklas. Prasidėjo kažkas panašaus į kolchozinį gyvenimą: bendri darbai, bendros virtuvės, valgyklos, bendri kelioms šeimoms kambariai barakuose ir t. t.

Kur tik užsimezga šioks toks žmonių kolektyvas, ten be viešos tvarkos apseiti neįmanoma, o viešąją tvarką palaiko policija. Ir vėl buvo išvilkti policininkai į paviršių ir komitetų įpareigoti eiti savąsias pareigas. Policininkas drausmingas ir susipratęs. Tarnavo nors ir labai daug kentėjo, ir nieko — negavo. Kai tik prasidėjo prokomustiniai skryningai, policininkai buvo didžiausiame pavojuje, nes kiekvienas galėjo įskųsti juos su vokiečiais bendradarbiavus, o tada tai dar ne juokus reiškė! Galėjai būti be ceremonijų ištremtas iš stovyklos, arba atiduotas rusų misijai. Ne vienas toks atsitikimas ir buvo. Ir taip kentėjo lietuvis policininkas beveik visą laiką, kol jis galų gale, išvengęs pavojų, atsidūrė šiame laisvių krašte.

● **Anglijos karalienės Elzbietos II motina atvyko vizitui į Jungtines Valstybes.**

KĄ MES ŽINOME APIE PLAUKUS?

Daugiausia ką eilinis žmogus žino apie plaukus, yra arba visiškai klaidinga, arba bent faktų ir klaidų mišinys.

Pav., nėra jokių įrodymų bendrai nuomonei, kad skrybėlės dėvėjimas yra plikės priežastis. Priešingai, įžymių dermatologų atliktos studijos įrodė, kad įprotis lakstyti be skrybėlės dažnai būna kenksmingas, nes plaukai pasidaro tokie sausi ir trapūs, jog greitai lūžta.

Nuomonė, kad saulės spinduliai teigiamai veikia plaukų augimą, yra nesąmonė, ką įrodė Washingtono Auktosios Medicinos Mokyklos mokslininkai tyrinėjimai. Visos eilės asmenų, praleidusių saulėtą vasarą vandenyno pakrantėje, plaukai buvo mikroskopiškai ištirti: ilgai trukęs buvimas saulėje visiškai neveikia plaukų augimo.

Kita plačiai paplitusi klaidinga nuomonė — plaukų skutimas pagreitina plaukų augimą ir užaugę, jie būna stipresni. To paties universiteto ir kitur atlikti laboratoriniai tyrinėjimai įrodė, kad skutimas neturi nei mažiausios reikšmės plaukų kokybei arba augimui.

Plaukai auga iš mažyčių, panašių į vamzdelius odos įdubimų, vadinamų folikelių. Kol šie folikeliai veikia ir kūno pakankamai krauju aprūpinami, plaukai auga netrukdomi. Jei ištraukiamas plaukas, iš to paties folikelio išauga naujas plaukas.

Colgate universiteto studijos rodo, kad galvos plaukams atsaugti reikia dvigubai ilgiau, negu antakiams, bet jie dvigubai greičiau ir auga. Aplamai kuo plaukai ilgesni, tuo jie greičiau auga. Pav., plaukai ant kojų auga perpus lėčiau kaip ūsai. Galvos plaukai auga greičiausiai, kai tik jie pasirodo iš galvos odos. Per pirmąsias 100 dienų jie auga kas mėnesį maždaug (0.75 colio)— vėliau lėčiau. Vidutinis plaukų amžius trunka beveik 2 metus. Vėliau jie nugaišta ir jų vietoje užauga nauji. Įrodyta, kad moterų plaukai auga žymiai greičiau, negu vyro.

Norėdami suprasti, kodėl plaukai pražyla arba išbala, turime žinoti, kad plaukų spalva priklauso nuo pigmento, melanino, kuris susidaro kūne ir perduodamas į plaukų šaknis. Senstant, žmogaus organizmas pagamina mažiau melanino. Atitinkamai, plaukai pasidaro žili arba balti.

Jei plaukai prieš laiką praranda spalvą, tai gali būti dėl vieno iš šių veiksnių, kuris sutrukdo kūne melanino gamybą: (1) dėl paveldėtų kūno trūkumų, (2) dėl sunkių jausminių sukrėtimų, siaubo, rūpesčių, nerimo, (3) dėl tam tikrų ilgų ligų.

Mokslas stengiasi surasti veiksmingų priemonių, kurios įgalintų organizmą suteikti pakankamai pigmento plaukams ir taip apsaugoti juos nuo žilimo. Aišku, kad šios pastangos pirmiausia koncentruojamos vitaminų tyrinėjimų srityje.

Vyrus daugiausia domina šis klausimas: ar mokslas nustatė priežastį, kadėl atsiranda plikė? Taip. Mokslininkai surado visą eilę priežasčių. Iš dalies jos yra fizinio, iš dalies dvasinio pobūdžio — o kartais jos veikia abi kartu.

Žinovai pabrėžia, kad viskas, kas turi įtakos plaukų šaknų kraujo aprūpinimui, gali būti plikės priežastis. Illinois universiteto studijos nustatė, kad viena plikės atsiradimo priežasčių yra kiaušo srityje išsiplėtęs kalcio susidarymas (kaulo medžiagos augimas). Plikių kūno skrodimas parodė, kad plaukų kraujo tiekimas buvo sutrukdytas dėl beveik nasyvios dramblio kaulo sienelės".

Tyrinėtojai tvirtina, kad tai išaiškina kodėl vyrai dažniau nuplinka, negu moterys, nes kalcio susidarymas dažniau pasitaiko vyrų tarpe, kaip moterų. Tačiau, mokslas nežino kodėl toks kalcio susidaro. Todėl nors ir žinoma "paprastos plikės" priežastis, visokie siūlymai išgydyti ją tebėra bandymų srityje.

Be to, esama begalės galvos odos ligų, dėl kurių iškrinta plaukai. Taip pat plikė gali atsirasti dėl ligos sukelto kūno nusilpimo, dėl smūgių į kiaušą arba dėl paveldėtų priežasčių.

Taigi, kas darytina, kad galėtume apsaugoti plaukus kaip galima ilgiau? Žinovai pataria skatinti kraujo tiekimą plaukų šaknimis dažnu ir stipriu šukavimu ir progai pasitaikius masažuoti tinkamą išbandytą plaukų priežiūros priemonę. Laikydami galvos odą švarią, tuo pačiu sumažiname užsikrėtimų galimumą.

Pagaliau, kreipkime dėmesį į dvasinę higieną. Venkime kiek galima, rūpesčių, baimės ir kitų žalingų jutimų. Tyrinėjimas nustatė, kad kas įvyksta galvoje, labai aiškiai veikia į tai, kas ant jos išdygsta!

J. Sar.

W. Averell Harriman

Balsuokime už Averell Harriman

nes

Averell Harriman yra mūsų draugas, jis žino ir gina mūsų reikalą.

Jis sako: pirmasis emigrantas buvo Chrostopher Columbus... Amerika yra emigrantų tauta... Mūsų protėviai ir tėvai atvyko čia jieškodami laisvės ir teisybės... Mes negalim uždaryti durų tiems, kurie beldžiasi.

BALSUOKIME UŽ AVERELL HARRIMAN

nes

Averell Harriman turi milžinišką patyrimą administraciniame ir politiniame darbe. Jis buvo Ambasadorium Rusijoje ir Anglijoje, buvo Komercijos sekretorium, organizavo ir vykdė Marshallo planą, buvo Savitarpio Apsaugos Fondo direktorium. Tuo tarpu jo oponentas, senatorius Ives, iki šiol neturėjo jokio administracinio darbo ir patyrimo.

BALSUOKIME UŽ AVERELL HARRIMAN

nes

Averell Harriman buvo vienas pirmųjų, įspėjusių Ameriką apie komunistų pavojų 1945 m., balandžio 20 d., dar prieš karo pabaigą, James Forrestal savo dienoraštyje rašė: "Vakar mačiau A. Harriman, Amerikos Ambasadorių Rusijai, jis pareiškė savo stiprų nusistatymą dėl mūsų ateities santykių su Rusija... Jis sakė: "Komunistų veržlumas nėra dinges ir mes galime susidurti su ideologine kova, tokia pat galinga, kaip fašizmas ir nacizmas."

Balsuokime už demokratų kandidatus, nes demokratų partija yra dirbančiųjų žmonių partija, yra mūsų partija, nes ji rūpinasi mumis.

ANTANAS VARNAS
New Yorko Valstybės Lietuvių Demokratų Komiteto Pirmininkas

TREMTINIO DIENORAŠTIS

PR. STIRBYS

Tačiau vaizdas mieste ir visoje apylinkėje ką kitą rodė. Matyti, kiek vokiečiams buvo svarbios šios įmonės, jei tiek gynybos joms apsaugoti. Prieš Fankenwalde kaimą, apie 8 km. nuo Politz, suradome porą nuošalesnių vienkiemių, kuriuose nutarėme apsinakvoti. Instinktyviai palyginome padarytą nuo miesto ir tų fabrikų nuostolį ir buvome patenkinti. Be ilgų delsimų, gavome kambarį ir tuoj įsikūrėme nakčiai. Džiaugėmės dienos pasisekimais, bet nuovargis greit užspaudė akis.

Nespėjus net žmoniškai prisnusti, kai šeimininkas ėmė baladoti į duris tardamas:

— Ar kipšą sugalvojo?—pykdami nerangiai kėlėmės iš savo guolių, vis dar nenorėdami tikėti, kad čia būtų pavojaus.

Kiek jau buvo tų oro pavojų ir ramiausiai miegodavom, o dabar... Kai kurie dar abejojo, ar verta keltis ir, užvertę galvas, mieguistomis akimis dairėsi į langus ir klausėsi, nieko negirdėdami.

— Moment visi laukan! — suriko jau garsiau, bėgdamas pro duris šeimininkas.

Dar tebeaidint žingsnių karsams, išgirdome skrendančių lėktuvų burzgimą. Tada jau nebeme laukan. Oras jau švietėjo akinančia šviesa nuo daugybės raketinių ir kitokių lempų ir visur buvo pilna pikto lėktuvų užesio. Nepasiekus net šeimininko nurodytos slėptuvės, ore prasidėjo "muzika": zenitinės baterijos užgrojo pilna gerkle, o virš mūsų galvų ėmė sproginėti pirmieji sviediniai. Miesto link pasigirdo duslūs žemę drebiną bombų sprogimai. Pagaliau viskas susimaišė į vieną neatskiriamą gaudimą, bombų ir artilerijos sviedinių detonavimą, ausyse ėmė cypti, kaukti įvairiausiais balsais ir atrodė virš mūsų galvų ir visoje erdvėje atsivėrė pragaras. Atrodė, tuoj sugrius ir ši maža slėptuvėlė, priglausdama mus bedrebančius ir jau gyvenimo atskaitą bedarančius. Šviesos nuo dangaus nemažėjo, vienoms gęstant tuoj buvo uždegamos kitos, o lėktuvų bangos sekė be paliovos ir, atrodė, visas tam chaosui nebus ir galo.

Daugiausia "energijos" rodė šeimininkas.

— Donnerwetter!... Ir vėl nauji lėktuvai... Mūsų artilerija mažai šaudo... Jau dabar sudirbs tą fabriką...

Mes susitraukėme, susigūžėme į save, užsimiršome stovį ar sėdį ir vis atrodė, kad dar per mažai susigūžę, kad dar gali kliudyti pralekią sviedinys ar bomba. Kalbėtis jokio noro nebuvo, išskyrus, žinoma, tuos, kurie dar pajėgė už savo vargšę sielą... kalbėti poterius. Pagaliau nieko ypatingesnio nesulaukdami, pajutome byrantį smėlį ir vandeny šalančias kojas. Nors slėptuvės dugne buvo primėtyta lentgalių, bet mes jų visai net nepastebėjome, lipdami tiesiai į vandenį ir purvą. Būdami dar gyvi ir sveiki, pajutome reikalą pagalvoti ir apie šąlančias kojas bei byrantį ant galvų smėlį...

Pamažu ėmė tilti sprogimų garsai. Nuo dangaus viena po kitos dingo šviesos, o su jom sklaidėsi ir lėktuvų burzgimas. Visa tai truko apie valandą laiko, bet mums atrodė, jog šis pragaras tęsėsi... amžinybę. Išlindome iš slėptuvės, tačiau ausyse tebezvimbė, akyse tebemirguliavo... Politzo link buvo matyti gaisrų pašvaistės ir liepsnų liežuviai. Degė benzino fabrikas. Vėl viskas nutilo, apmirė. Nakties ramumą trukdė tik jų žingsniai ir kalbos.

Sugrįžome kambarin tęsti sutrukdyto poilsio, bet šį kartą jau nebenusirengėme, nes pamatėme, kad kartais ir maža gaištis gali brangiai kainuoti. Bet kur tu gausi užmigti! Nespėjome nė prisnūsti, kai šeimininkas prie durų vėl suriko:

— Apsirengt! Vėl oro pavojus!

Aš pirmas šokau pro duris. Bet niekur nieko nematyti. Tylu, ramu. Žvaigždės mirguliavo nakties tamsumoje, gaisras tebešvietė apylinkę. Kažkur tolumoje suburzgė lėktuvas ir ėmė artėti. Staiga driokstelėjo pora zenitinės šūvių ir vėl nieko. Tuoj pasileidau kambarin pranešti apie prasidedantį puolimą, bet ten jau visi besiveržią pro duris. Iki spėjome pasiekti slėptuvę, tirada vėl prasidėjo. Atsikartojo tie patys garsai, oro raketos. Šį kartą ir mes jau buvome drąsesni, protarpiais taip pat kišome galvas pro slėptuvės angą ir spėliojome apie vykstančio mirties šoko eigą. Šeimininkas vėl nerimavo ir visą laiką dairėsi iškišęs galvą.

— Ai, ai, sudirbs visai tą fabriką. Po velnių tą artileriją! Jos visai jau nėra!

Pagaliau rezignavusiu balsu pridūrė:

— Ech! Ne mums kariauti su tokia galybe. Kas jai atsispirs! Kvailystė, daugiau nieko!

Ir mes pritarėme, tačiau prasitarti nedrįsome. Ar ne kvailystė buvo pradėti karą s visu pasauliu, išprovokuoti oro puolimus su Anglija, kad paskui ir jų pačių miestai būtų griuvėsiais paversti? Ar ne kvailystė iš karto pulti Leningradą ir Stalingradą, kada Afrikos smėlynuose žūsta geriausia Rommelio armija? Ar ne kvailystė buvo šaudyti geriausius savo armijos karininkus po nepavykusio sukilimo prieš Hitlerį, kada pastarajam tikrai reikėjo paleisti dvigubą šviną normą? O kur belaisvių masinis žudymas, kur kacetai, kur žydų naikinimas?... "Nekaltas kraujas šaukiasi keršto!" Ir jo vokiečių tauta susilaukė...

Kaip staiga šis puolimas prasidėjo, taip staiga jis ir nutilo. Truko apie pusvalandį, kai vėl garsai išsiskaidė, dingo oro šviesos, o likusioji sveika ar tilerija užčiaupė savo nasrus.

Mes su nuostabumu klausydavomės pasakojimų apie oro puolimus, su šiurpu skaitydavome laikraščiuose apie miestų bombardavimus ir atrodydavo keista, kad visa tai žmogus gali pakęsti neišprotėjęs. O ir mes patys,išgyvenome net du puolimus, ne tik nemirėme, bet ir sveiki likome, apie išprotėjimą net negalvodami... Reiškia, galima priprasti...

NEW YORKO LIETUVIŲ STUDENTŲ

SANTARA kviečia VISUOMENĘ

į didžiausią šio sezono lietuvišką VAKARĄ

Lapkričio mėn. 20 d. Grand Paradise Salėje

BROKLYNE

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA per year ... $5.00
CANADA and other countries $6.00
Advertising Rates on Application

Amerikos svoris

Niekados Jungtinės Valstybės nebuvo taip lankomos įvairių pasaulinių asmenybių, kaip šiais pokario metais. New Yorko uoste, šioje Jungtinių Tautų sostinėje, beveik kasdien išlipa žymūs valstybės vyrai — prezidentai, premjerai, užsienių reikalų ministeriai ir kiti diplomatai.

Pažymėtina, kad seniau, ypač prieš pirmąjį pasaulinį karą, monarchai vengdavo lankytis Amerikoje. Nekalbant jau apie Anglijos karalius, kurie sąmoningai vengė lankyti šį "sukilėlių kraštą." Bet laikai keitėsi ir Amerikos svoris pasaulinėje politikoje didėjo. Jungtinių Valstybių prestižas ypač sustiprėjo po antrojo pasaulinio karo, Dėdei Samui tapus tautų laisvės kovos čempionu. Šiandien, neišskyrus Anglijos suverenų, Jungtinėse Valstybėse su dideliu malonumu lankosi imperatoriai, karaliai ir kunigaikščiai.

Nėra abejonės, kad daugelis tų vizitų yra daromi ne vien sentimentaliniais tikslais. Tam ar kitam monarchui grįžus namo, žiūrėk, spaudoje jau pranešama, kad Jungtinės Valstybės yra sutikusios duoti ekonominę pagalbą... Ir reikia pasakyti, kad šiuo atveju Jungtinės Valstybės yra gana dosnios.

Kita vertus Amerikos pagalba, kovojančioms su komunizmu valstybėms nėra vien dosnumo ženklas. Praeiti du pasauliniai karai parodė, kad Amerikos dalyvavimas senojo pasaulio valstybių konfliktuose jai daugiau kaštavo. Kitais žodžiais, ekonominė pagalba, ypač jeigu ji nukreipiama prieš komunizmą, yra geresnė priemonė, negu karas.

Amerika šiandien yra viso laisvojo pasaulio viltis. Nenuostabu, kad ją taip dažnai lanko tie įvairių šalių piligrimai.

TAI BUVO PRIEŠ 15 METŲ...

Lietuvos Diplomatijos Šefo Lozoraičio kalba per radiją

Prieš penkiolika metų, 1939 m. spalio 10 d. Maskvoje Lietuvos ir Sovietų Sąjungos Vyriausybės pasirašė vadinamąją Savitarpinės Pagalbos sutartį. Ši data yra svarbi mūsų istorijai, nes ji žymi Sovietų užpuolimo prieš Lietuvą pradžią, to užpuolimo, kurį aštuonis mėnesius vėliau Sovietai užbaigė, užplūsdami mūsų kraštą raudonąja kariuomene ir jį visiškai okupuodami. Jau pats tos sutarties sudarymas buvo Sovietų smurto paseka. Kilus antrajam pasauliniam karui, Lietuvos Vyriausybė tuo jau paskelbė neutralumą, ir jo stropiai laikėsi. Nė viena kariaujančių valstybių neturėjo pagrindo nusiskųsti Lietuvos laikysena ir tokių skundų Lietuvai nereiškė. Lygiu būdu savo politikoje su Sovietų Sąjunga Lietuva vadovavosi tiek tarptautinės teisės nuostatais, liečiančiais neutralių valstybių padėtį, tiek savo noru palaikyti draugiškus santykius su kai myninėms valstybėmis — taigi ir su Sovietais.

Nežiūrint tokios mūsų politikos ir nežiūrint to fakto, kad iš Lietuvos pusės Sovietų Sąjungai nebuvo mažiausio pavojaus, Maskvos Vyriausybė 1939 m. spalio mėnesio pradžioje pareikalavo, kad Lietuvos Vyriausybė sudarytų su ja vadinamąją Savitarpinės Pagelbos Sutartį. Šį reikalavimą bolševikai parėmė grąsinimu, kad jeigu sutartis nebus pasirašyta, raudonoji kariuomenė, kurios didelis skaičius jau buvo tam tikslui sukoncentruotas mūsų pasieny, įžengs į Lietuvą. Šitokiu būdu kalbama sutartis smurto grąsinimu buvo Lietuvai primesta. Einant sutartimi Lietuva buvo priversta įsileisti Sovietų garnizonus neva Lietuvos sienoms ginti kartu su Lietuvos kariuomene. Greta šito nuostato, Sovietų Sąjunga toje pat sutartyje iškilmingai pakartojo savo anksyvesnių sutarčių pasižadėjimus — gerbti Lietuvos suverenines teises, ypač gi jos valstybinę, ekonominę ir socialinę santvarką ir, aplamai nesikišti į Lietuvos vidaus reikalus. Šitas iškilmingas pasižadėjimas pasirodė tiek pat vertas, kiek bet kuris kitas Sovietų tarptautinis pasižadėjimas, būtent, jis pasirodė nieko nevertas. 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga užpuolė Lietuvą, įsikišo į jos vidaus reikalus, sulaužė jos suverenines teises ir sunaikino mūsų valstybinę, socialinę ir ekonominę santvarką. Vadinamoji Savitarpės Pagalbos Sutartis su visais jos iškilmingais pasižadėjimais buvo Sovietų sumanyta ir mums jėga primesta, kaip viena priemonių Lietuvą visiškai okupuoti.

Spalio 10 d. data nėra vien tiktai istorinė, tolimų įvykių sukaktis. Ji yra įrašyta kiekvieno lietuvio širdyje kaip priminimas tos gilios ir neužgydomos žaizdos, kurią lietuvių tautai sudaro Sovietų okupacija. Tai žaizdai užgydyti ir mūsų tautos ateičiai patikrinti tėra vienas, vienintelis būdas: Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymas. Tai žinom ne tik mes, lietuviai, bet taip pat kitos civilizuotojo pasaulio tautos. Gerbdamos Lietuvos teisę į nepriklausomybę, žinodamos tikrąją Lietuvių tautos valią būti laisvai ir smerkdamos Sovietų Sąjungos padarytąjį Lietuvai smurtą, civilizuotos tautos po šiai dienai nepripažįsta Lietuvos Sovietų Sąjungos dalimi.

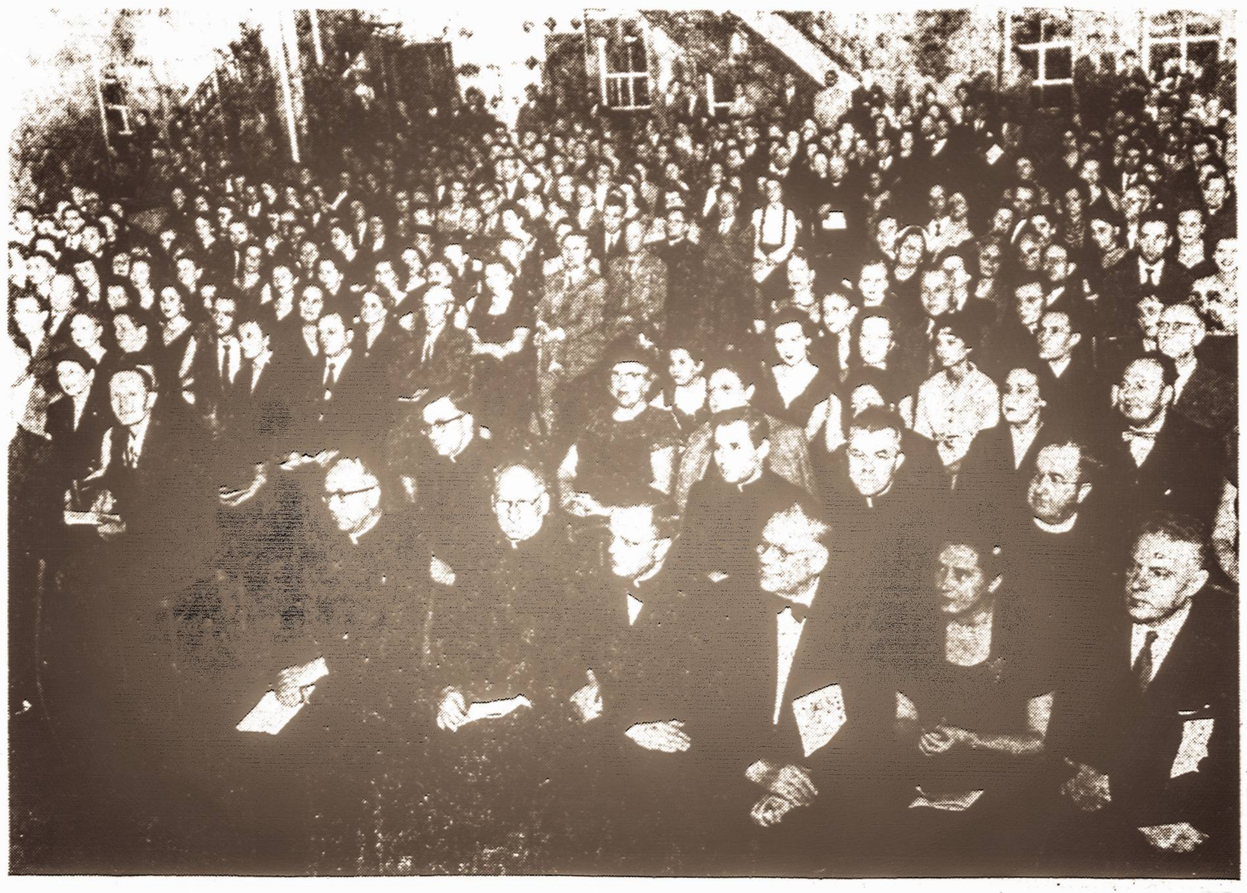

Užpereitą savaitę New Yorke įvykusio Balfo dešimtmečio minėjinėjimo koncerto publika. (V. Maželio foto).

PAVERTŲJŲ TAUTŲ SEIMAS ĮSPĖJO JUNGTINES TAUTAS

Jungtinių Tautų posėdžiuose dalyvaujančios delegacijos spalio 22 d. gavo ryškų įspėjimą dėl jų rengiamos naujos formulės agresijai apibūdinti. Tas įspėjimas atėjo iš Pavergtųjų Tautų Seimo, kuris vėl buvo susirinkęs New Yorke, tiesiog skersai gatvę, prieš Jungtinių Tautų rūmus.

Seimas, kuriame dalyvauja devynių Sovietų Sąjungos okupantų ar jos kitaip užviešpatautų tautų delegacijos, pareiškė, kad Jungtinėse Tautose siūlomasis naujas agresijos apibūdinimas tik patarnautų tolimesniems komunistinės agresijos veiksmams palengvinti bei pateisinti. Šio seimo priimtoje tuo reikalu rezoliucijoje siūloma Jungtinėms Tautoms visų pirma atidžiai peržvelgti čia pat nurodytus jau įvykdytuosius sovietų agresijos veiksmus, atitaisyti jų sukurtą padėtį, ir tik tada įgyvendinti naują tarptautinę nepuolimo sutartį.

Prie to prijungta ir kita šio seimo rezoliucija, kurioje laisvų kraštų delegacijos Jungtinėse Tautose devynių pavergtų tautų vardu raginamos pasmerkti sovietų įvykdytuosius agresijos veiksmus ir sudaryti sąlygas pevergtųjų tautų nepriklausomybei bei suverenumui atstatyti.

Be to, seime priimtos ir atitinkamoms delegacijoms Jungtinėse Tautose tuojau perduotos šios rezoliucijos bei memorandumai: dėl taikos sutarčių sulaužymo iš sovietų pusės ir jų užviešpatautų kraštų sumilitarizavimo, dėl religijos persekiojimo sovietų viešpataujamuose kraštuose, dėl priverstino darbo sistemos tuose kraštuose praktikavimo bei priemonių tai praktikai sustabdyti, dėl siūlomo Bulgariją, Rumuniją ir Vengriją priimti į Jungtinių Tautų Organizaciją, griežtai pasisakant prieš tą priėmimą, kol tiems kraštams atstovaus marionetinės vyriausybės.

Seimo diskusijų santrauka maždaug kas pusvalandis išleidžiamuose biuleteniuose irgi buvo perduodama į Jungtines Tautas — į delegacijų ir tam akredituotų spaudos atstovų biurus. Pertraukos metu įvyko delegacijų pirmininkų pasikalbėjimas su spaudos atstovais.

Jau pasirodė ir pirmasis leidinys apie Pavergtų Tautų Seimo (Assembly of Captive European Nations—ACEN) darbus.. Tai 68 puslapių knyga, anglų kalba, apimanti 1954 m. rugsėjo 20 ir 21 d. posėdžius. Joje išdėstyti ir seimo organizacijos nuostatai (panašūs į Jungtinių Tautų), delegacijų sudėtis, komisijų vadovybės, pirmuose posėdžiuose priimtos rezoliucijos ir delegacijų padarytų pareiškimų tekstai. Krinta į akį žymus pabaltiečių vaidmuo šioj institucijoj: pagrindinės — bendrųjų reikalų — komisijos pirmininkas latvis (V. Masens), politinės komisijos— lietuvis (V. Sidzikauskas), ekonominės — estas (A. Kitt). Socialinių reikalų ir teisių komisijų pirmininkai — lenkai, bet pirmosios vicepirmininkas estas, o antrosios sekretorius lietuvis (A. Trimakas). Po vieną narį kiekviena delegacija turi visose komisijose.

Specialiai Lietuvą liečią pareiškimai leidiny yra: bendra estų, latvių ir lietuvių delegacijų protestas prieš Sovietų vyriausybės uzurpacijų tų kraštų atstovavimo Jungtinėse Tautose (14-tas psl., tas protestas savo laiku buvo ir didžiojoj spaudoj atžymėtas) ir lietuvių delegacijos pirmininko V. Sidzikausko kalba (34-37 psl.).

Trečias šio seimo plenumo posėdis bus lapkričio 7—8d.

KUNIGAS TURI MOKĖTI TRIGUBAI

Komunistinė valdžia Lietuvoje kunigus yra priskyrusi prie nenaudingų žmonių kategorijos. Dėl to jiems, nuomojant nacionalizuotuose namuose patalpas, reika trigubai už jas mokėti.

LIETUVOS STATUTUI 425 METAI

Šiemet sueina 425 metai nuo pirmosios Lietuvos Statuto laidos paskelbimo. Lietuvos statutas buvo sudarytas iš didžių jų kunigaikščių duotų privilegijų ano meto bajorams, Bažnyčiai, miestams ir svetimšaliams. Jam turėjo įtakos vad. Kazimiero Teisynas, kuris teapėmė baudžiamuosios teisės sritį. Lietuvos Statute užtinkama nemaža romėnų teisės įtaką. Lietuvos Statutas anuo metu turėjo nepaprastą reikšmę Lietuvai ir jos valdytiems kraštams. Jis pakeitė vadinamąją papročių teisę, kurią galėjo didžiojo kunigaikščio pareigūnai savaip aiškinti. Ano meto teisė Statute įglaudinta tam tikra tvarka ir suskirstyta skyriais.

Lietuvos Statutas ypač didelę įtaką turėjo lietuvių valdytuose kraštuose. Ten, lietuviai atnešė tvarką, teisę ir teisingumą. Statutas buvo išleistas gudų kalba ir išverstas į lenkų ir lotynų kalbas. Tai yra ano meto lietuvių tolerancijos pavyzdys. Lietuvos Statutas 16 a. neturėjo sau lygaus teisyno visoje Europoje. Todėl jo įtaka siekė žymiai toliau negu Lietuvos sienos.

Istorinė Lietuva savo valdytuose kraštuose įvedė ne tik teisinę tvarką, bet drauge skleidė Vakarų civilizaciją ir kultūrą. Visai nenuostabu, kad gudai ir ukrainiečiai Lietuvos Statutą ir lietuvių atneštą kultūrą pradėjo laikyti savais. Lietuvos Statutas Gudijoje ir Ukrainoje veikė per 3 šimtmečius. Įžvalgesnieji gudai ir ukrainiečiai Lietuvos valdymo tarpsnį vadina auksiniu amžium. Šiandieniniai gudai neretais atvejais Lietuvos valdovus ir Lietuvos istoriją laiko savais. Visa tai rodo lietuvius turėjus nepaprastą pakantrumą valdomiesiems. Tačiau dalį tų kraštų, kuriuos anksčiau valdė lietuviai, šiuo metu yra okupavę rusai. Bet koks milžiniškas skirtumas tarp šių dvie jų valdymo sistemų! Jei ukrainiečiai ir gudai lietuvių valdymo laikotarpį vadina auksiniu amžiumi, tai bolševikinė okupacija įeis į jų, kaip ir į kitų okupuotųjų tautų istoriją, kaip vienas juodžiausių periodų.

Rusai nesugebėjo pasimokyti iš istorinės Lietuvos. Jie ir šiandien žudo svetimas tautas, jas naikina ir persekioja. Jie sukūrė tokią santvarką, kuri remiasi ne teise pagristu tautų bendradarbiavimu, bet prievarta ir pavergimu. Visai kitoks gyvenimas buvo įvedus Lietuvos Statutą, kuris šiandien su pagarba visur minimas.

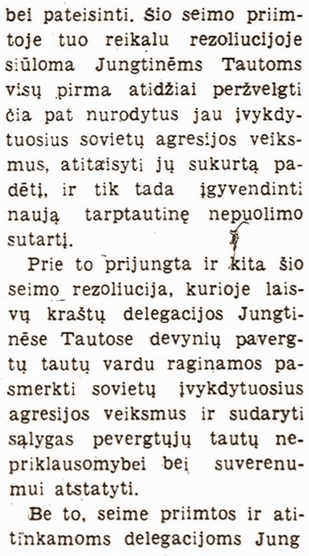

Garsusis šveicarų klaunas Grock, kuris savo "paskutiniame pasirodyme" Hamburge staiga pravirko. Mat, Grock, sulaukęs 75 metų amžiaus, nutarė pasitraukti. Grock, dėl savo gilaus filosofinio humoro, laikomas žymiausiu klaunu Europoje.

KADA BŪNA MŪSŲ GERIAUSI METAI?

Tai nėra jau taip paprasta nustatyti, kada būna vyro ir moters "geriausi metai", nes kiekvienos amžiaus grupės tei giamos ir neigiamos savybės beveik išsilygina. Amerikoje, apklausinėjimų, statistikų ir rekordų registravimo krašte, sumanus žurnalistas John E. Gibson surado atsakymą į šį klausimą modernių tyrinėtojų įvairiausiose studijų rezulta-

Kada mes jautriausi skausmui?

Jei 40-ties metų asmuo pataikys plaktuku į savo nykštį, mažiau skaudės, kaip 20-ties metų jaunuoliui. Garsus psichiatras William P. Chapman tam tikrais moksliniais metodais tyrė įvairių asmenų nuo 10 iki 85 metų amžiaus jautrumą skausmui ir nustatė, kad labai didelės asmenų daugumos jautrumas skausmui mažėja, jų amžiui didėjant. Jis tyrimais įrodė, kad paprastai 20-ties metų asmuo 22% jautresnis skausmui negu 45-rių metų asmuo.

Kada greičiausiai supykstame?

Šiuo reikalu Wisconsino universiteto psichologas Hulsey Cason atliko bandymą su 1000 asmenų nuo 10 iki 90 metų amžiaus. Paaiškėjo. kad vidunio amžiaus (nuo 40 iki 60) asmenys daug greičiau susierzina, negu visų kitų amžiaus grupių asmenys. Mažiausiai pyksta jauni asmenys, bet kiek vienais metais, artėjant prie vidutinio amžiaus, tampa vis daugiau nekantrūs ir greičiau karščiuojasi. Bet po 60 metų toks jautrumas rodo tendencijos mažėti.

Kada greičiausiai reaguojame?

Pajėgumas reaguoti (atsiliepit į kurį nors veikimą, įspūdį) yra dažnai ir nuodugniai tyrinėjimas. Maždaug iki 25 metų toks pajėgumas vis gerėja ir greitėja — vėliau pradeda iš lėto mažėti. 60 metų asmens pajėgumas reaguoti vidutiniškai yra lygus pusei to greičio kaip 25 metų asmens. Kitaip sakant — tada mūsų kūnas reikalauja dvigubai ilgesnio laiko priimti impulsus (akstinus) iš smegenų ir proto veikti.

Tai yra viena priežasčių, kodėl seni asmens dažniau tampa nelaimingų atsitikimų aukomis — jie mato gresiantį pavojų, bet jų kūno reakcija nevisada yra pakankamai greita.

Kada mes jausmingiausi?

Abiejų lyčių nuo 15 iki 75 metų beveik 1400 asmenų tyrinėjimas nustatė, kad moterys nuo 55 iki 60 metų jausmingiausiai reaguoja, kad jų antras aukščiausias laipsnis pasiekiamas, kai joms sukanka 30 metų ir kad jos būna ramiausios nuo 45 iki 50 metų. Kiekvienos amžiaus grupės moterys daug jausmingesnės, negu vyrai. Vyrų atžvilgiu, amžius, atrodo, neturi itakos į jausmus. Šiek tiek pakyla jaus mingumas apie 40 metų ir vėliau apie 50 metų.

Kada greičiausiai įsimylime?

Jei jūs esate moteris, pagal šias amerikiečių studijas, jūs esate linkusi stipriausiai įsimylėti, būdama nuo 15 iki 20 metų amžiaus, o pavojingiausi esą 18-ji metai. Vyrus "nutveria" tokia meilė nuo 20 iki 25 metų amžiaus. Po 25 metų abiejų lyčių palinkimas įsimylėti rodo tendencijos silpnėti — iki maždaug 40 metų. Tada jis dar kartą smarkiai pakyla — ypač moterų tarpe.

Kada mums lengviausiai mokytis?

Šiuo atžvilgiu, atrodo "geriausi metai esą nuo 20 iki 25 metų, tvirtinama, kad vėliau pajėgumas įgyti naują pažinimą kasmet mažėja maždaug vienu nuošimčiu. Priešingai bendrai nuomonei, kad vaikams esą lengviausia mokytis, tikslus tyrinėjimas rodo, kad eilinis asmuo nuo 20 iki 45 metų amžiaus lengviau ir greičiau mokosi, negu paaugliai nuo 10 iki 17 metų.

Asmenų, sulaukusių per 60 metų, pajėgumas mokytis žymiai mažesnis — nustatoma, kad 65 metų asmuo gali išmokti tik pusę to, ką sugeba atlikti 25 metų asmuo.

Kada mes fiziniai stipriausi?

Normaliai mūsų raumenys daugiausia išsivysto nuo 20 iki 25 metų, iki 25 metų eilinio asmens kūno pajėgos iš lėto didėja, po 25 metų iš pradžių beveik nepastebimai, vėliau, greitai mažėja.

Kada daugiausia keičiamės?

Nuo 25 iki 35 metų. Nuodugnios studijos rodo, kad daugiau šiuo periodu, negu kada nors, mes linkę visiškai keisti mūsų skonį, susidomėjimą ir pagrindinius dėsnius.

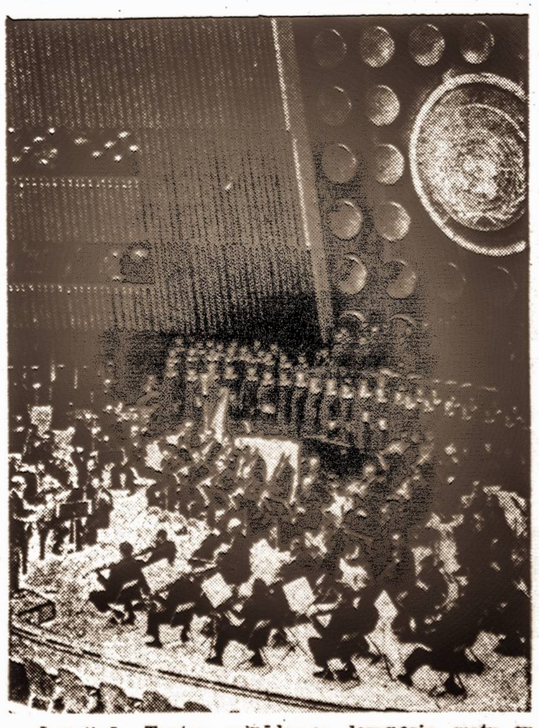

Jungtinės Tautos, minėdamos devynerių metų sukaktį, praeitą sekmadienį savo rūmuose, New Yorke, turėjo viešą koncertą, kurio programoje dalyvavo buvęs NBC orkestras. Beje, kaip jau kartą buvo pranešta, šio orkestro raštinės vedėja yra Valerija Tysliavienė. Orkestro raštinė yra Carnegie Hall namuose, New Yorke.

DAŽNAS ŠŪKIS

Okupuotoje Lietuvoje dažnai pasirodo ant tvorų, bei sienų užrašytų antisovietinių šūkių. Dažniausiai pasitaikantis tarp tokių šūkių yra — "visų šalių proletarai, vienykitės prieš komunistus".

IR PAŠIŪRĖS GYVENAMOS

Sovietai dažnai giriasi, kad jų valdžioj žmonėms labai gera gyventi — net savus namus gali turėti. Tačiau nenacionalizuoti buvo palikti tik tie namai, kurie didesniuose miestuose turi ne daugiau, kaip 210 kv. metrų gyvenamo ploto, o mažuose miesteliuose — 170. O į tą plotą įskaitomi taip pat ir vištininkai, sandėliai, išvietės bei pašiūrės.

Jungtinių Valstybių istorija

SAVOS KULTŪROS PRADŽIA

Žygis į vakarus. — "Pasienio" zonos papročiai. — Pramonės plėtimasis rytuose. — Naujos pietų problemos.— Vakarų įtaka politiniam krašto gyvenimui.

Andrew Jackson, tapęs prezidentu, nepakeitė amerikiečių demokratijos. Priešingai, jis tapo prezidentu todėl, kad tarp 1790 ir 1830 metų amerikiečių demokratija žymiai pasikeitė.

Tame keturiasdešimt metų laikotarpyje Jungtinių Valstybių gyventojų skaičius patrigubėjo: iš trijų milijonų pakilo iki dvylikos. Krašto plotas taip pat padvigubėjo.

Tiesa, Amerikos vyriausybei buvo rūpesčių dėl naujai gimstančių vakarų valstybių, darančių įtakos šalies politikai. Naujoji Anglija su nerimu žiūrėjo į veržimąsi į vakarus. Mat, bijota, kad rytai gali pavirsti dykumomis ir gatvėse — pradėti augti žolė..

"Mes esame dideli ir dar augame, sakyčiau per greitai augame", — 1817 metais rašė Calhoun.

"Dažnai įsivaizduojama", sakė Tocqueville, "kad Amerikos dykumos apgyvendinamos emigrantų, kurių minios kasmet atplaukia iš Europos. Tai klaidinga. Europietis, pasiekęs Amerikos krantus, dažniausiai yra be draugų ir lėšų. Norėdamas gyventi, jis yra priverstas siūlyti savo paslaugas ir labai retai jis ištrūksta iš pramonės zonos, kuri tęsiasi visu rytiniu pakraščiu. Dykumas galima paversti dirbama žeme tik kapitalo ir kreditų pagalba. Norint rizikuoti ir ieškoti laimės miškuose, pirmiausia reikia apsiprasti su klimatu. Tai amerikiečiai, kurie kasdien apleidžia savo gimtąsias vietas, veržiasi į vakarus ir ten steigia naujas sodybas..."

Šitoks vakarų kolonizavimas buvo vienas svarbiausių reiškinių Jungtinių Valstybių istorijoje. Tai užtikrino krašto vienybę. Tokiu būdu Naujosios Anglijos puritonų geros ir blogos savybės buvo perkeltos į Ohio ar Illinois. Veržimosi į vakarus dvasia išjudino senuosius amerikiečių sluogsnius.

Kai tik rytuose kildavo ekonominė ar politinė krizė, tūkstančiai jaunų šeimų kildavo į vakarus.

Iki Pittsburgho būdavo keliaujama arkliais. Kas turėdavo pinigų ir mokėdavo vairuoti laivą, plaukdavo. Jeigu vanduo būdavo pakilęs, upės srovė juos nunešdavo kur reikia. Neturtingi. arba nepasitikį savo laivininkystės gabumais, plaukdavo kitų laivais. Tais laikais būdavo galima matyti upe plaukiant plaustus su palapinėmis, vaikais, kiaulėmis, vištomis ir vežimais... Ištisos Naujosios Anglijos farmerių šeimos, su gyvu ir negyvu inventorium, keldavosi į vakarus.

Pirmosios savaitės būdavo sunkios. Parduotas emigrantui žemės sklypas dažniausiai būdavo miško vidury. Laikinai šeimos gyvendavo laivuose. Vyrai kirsdavo medžius. Visos rankos ir visi kirviai būdavo naudojami įsikūrimui. Būdavo įprotis padėti kitam. Tokiu būdu kūrėsi graži kaimynystės tradicija.

Vyrams kelmus išrovus, moterys nieko nelaukdamos, tuojau sodindavo daržoves ir po penkių savaičių jau turėdavo savo bulvių. Namai būdavo greitoms statomi ir pro rastų plyšius švilpdavo vėjas. Sodybos, viena po kitos, dygdavo, kaip grybai.

Odiniame buivolo maiše šeima laikydavo savo rūbus. Stalai, kėdės ir lovos būdavo sukalamos iš čia pat miške kertamų medžių. Išardytas plaustas virsdavo namų grindimis. Šeimos turtas būdavo nedidelis. Krautuvių arti nebūdavo.

Drabužius moterys ausdavosi, megsdavosi ir pačios siūdavo. Antklodės būdavo storos ir stiprios. Vėliau atsirado prekių pardavinėtojai. Gyventojų skaičiui augant, steigdavosi krautuvės. Jose būdavo pardavinėjama viskas: adatos, inkarai, siūlai, mezginiai, degtinė ir uksusas.

"Aš girdėjau, kaip žmogus paprašė batų, bet pardavėjas atsakė, kad jis turįs geros degtinės... Kitas, žmonos atsiųstas nupirkti prosą, grįžo su sieniniu laikrodžiu... Žodžiai "pirėti", arba "parduoti" buvo retai vartojami. Dažniausiai būdavo sakoma "trade". Todėl ir pinigai čia būdavo mažaverčiai. Visa prekyba vykdavo mainais. Farmeriai atsinešdavo miltų, kukurūzų, bulvių. lašinių ir parsinešdavo puodų, drabužių. stiklinių ir t. t. Visa tai jiems čia kaštuodavo 300 nuošimčių brangiau, negu Bostone, ar Baltimorėje. Du kartus metuose verslininkas, surinkęs prekes, išplaukdavo į Naująjį Orleaną. Padaręs gerą apyvartą, jis per Philadelphiją grįždavo atgal su naujomis prekėmis farmeriams. Prekyba buvo milžiniška. Apie 6,000 dolerių gryno pelno likdavo nuo vežimo, ar laivo.

Amerikos pasienis nebuvo tai, kuo Europoje buvo priimta vadinti, būtent, linija, skiriant dvi vieną nuo kitos valstybes. Amerikos pasienis reiškė pirmąsias civilizuotų žmonių pozicijas, kur du gyventojai būdavo ketvirtainėse mylios plote. Čia baltasis žmogus gyveno, kaip indėnas. Čia brendo pionierio tipas su savo teigiamomis ir neigiamomis ypatybėmis. Vakarų žmogus buvo tvirtas, optimistiškas ir nepriklausomas. Kasdieninės kovos prieš indėnus ir miškus jį užgrūdindavo. Lygybė vakaruose nebuvo principas, bet faktas. Daugelis pradėjo kurtis iš nieko — su Biblija ir šautuvu rankoje. Jie matė, kaip auga miesteliai, miestai, kaip kuriasi valstybės. Jie išmoko pasitikėti savimi ir savo kaimynais.

"Vienas tapdavo vietos, kitas apylinkės teisėju, o trečias — legislatūros atstovu."

David Crockett svarstydavo ir spręsdavo teismo bylas, nors pats niekad nebuvo studijavęs teisės.

Žemės plotuose, kur dar neseniai buvo džiunglės, civilizacija plėtėsi nuostabiai greitai.

Vienas prancūzų keliautojas, tai pastebėjęs, jau tada rašė:— "Amerika kyla, Europa smunka."

Bet kitos Amerikos dalys irgi nuostabiai greitai keitėsi. Rytams labiausiai rūpėjo pramonės pažanga ir prekyba su kitomis valstybėmis. Naujoji Anglija pirmiausia įsitaisė garines mašinas. Čia plėtėsi mederniška audimo pramonė. Naujoji Anglija stengėsi šioje srityje palaikyti savo monopolį ir todėl buvo mėginama drausti darbininkams emigruoti į kitas valstybes. Bet pramonės išradimų paslaptis nebuvo lengva išsaugoti. Francis Cabot iš Bostono įsitaisė fabriką, kur pirmą kartą verpimas ir audimas vyko po vienu stogu.

1812 metų karas buvo milžiniško akstinu amerikiečių pramonei. Tai buvo tikras "pramonės nepriklausomybės" karas. Lowell tapo tekstalės sostine. Čia buvo tiesiamas pirmasis geležinkelis. 1840 metais tekstilės pramonėje dirbo daugiau kaip 100,000 darbininkų. Tuo pačiu laiku plėtėsi geležies ir anglies pramonė. Odos pramonė irgi augo. Jei kolonialiniais laikais pietiečiai buvo turtingesni už šiauriečius, tai dabar pietiečiai šiaurės bankuose jieškojo kreditų.

Pramonės vystymasis pagimdė darbininkų problemą. Iki šiol buvo vienintelė problema — "rasti darbininkų". Mažose dirbtuvėse, kur pats savininkas dirbdavo ir kur eilinis darbininkas vieną gražią dieną galėjo tikėtis tapti savininku, darbo valandos, kaip farmose, nebuvo reguliuojamos. Jis pradėdavo dirbti auštant ir baigdavo saulei leidžiantis, vidudienį gaudamas progos truputį atsikvėpti ir užkąsti. Pradžioje pramonininkai mėgino laikytis to paties principo. 1839 metais Lowelly darbininkai dirbdavo 12 valandų ir visas šešias dienas savaitėje, nors dirbančių tarpe buvo nemažai moterų ir vaikų. Miestas augo greitai ir butai buvo vargingi. 1820 metais Lowellio dar nebuvo, bet 1840 metais jis jau turėjo 20,000 gyventojų.

Fabrikų savininkai besirūpindami savo įmonių plėtimu, negalvojo apie darbininkus, gi šie, nuvargę, neturėjo laiko galvoti apie unijas. Pagaliau įstatymais buvo draudžiama bet kokia bendra darbininkų veikla. Darbininkų tarimasis dėl atlyginimo pakėlimo buvo laikoma konspiracija.

Anglas filantropas Richard Owen 1824 metais New Harmony, Indiana, įsteigė kooperacinę bendruomenę, kuri betgi, neturėjo pasisekimo. Nuo 1825 metų unijos, vadinamos prekybos sąjungomis, plėtėsi. 1827 metais Philadelphijos miesto darbininkų draugijos pirmą kartą sudarė uniją. Unijų įtaka padėjo Jacksonui laimėti rinkimus. Buvo pradėta reikalauti sutrumpinti darbo valandas ir, Jacksono potvarkiu, valstybinėse įstaigose buvo nustatyta 10 valandų darbo diena.

Kiek tai liečia pietiečius, jų problemos Amerikoje pradėjo būti aktualios 1830 metais. Tai tęsėsi iki 1865 metų. Jei pradžioje pietiečius veikdavo Virginijos intelektas, tai vėliau, medvilnės pramonei plečiantis, vadovybę perėmė Coralina.

Teoretiškai, pietiečiai gynė graikų demokratijos idėjas, paremtas verguvės principu. Bet praktiškai jie jieškojo sąjungos su vakarais, norėdami išlaikyti esamas institucijas, kurias šiauriečiai kritikavo. Bet... šiauriečiai, kurie savo įmonėse naudodavo vaikus, kritikuodavo pietiečius, kurie darbo jėgai naudodavo vergus.

Amerikoniška sistema tai nebuvo vien ekonominės autonomijos jieškojimas. Savarankiškumas, originalumas iš lėto pradėjo reikštis ir švietime, literatūroje. Tiesa, mokyklų, ypač pakraščiuose, buvo reta. Daugelis vaikų, kaip ir pats Jacksonas, buvo savamoksliai. Pavyzdžiui, būsimasis prezidentas Andrew Johnson savo vestuvių dieną dar nemokėjo skaityti...

1812 metų karas amerikiečius sukėlė prieš anglus, bet ir Napoleono karai apgadino draugystę su prancūzais. Vakarai, kaip pav. Naujoji Anglija ar Virginia, nebuvo senojo kontinento vaikai.

Prancūzų keliautojas Alexis de Tocqueville gerėjosi Amerikos švietimu ir stengėsi surasti, kas būtų naudinga Europai, ypač valstybės srityje. Tuo tarpu Sydney Smith rašė, kad Amerika nuo nepriklausomybės pradžios nepadarė jokios pažangos moksle, mene, literatūroje... Ar pasaulis žino ką nors apie amerikiečių literatūrą? Ar yra kas nors matęs amerikiečių skulptūrą?

Faktinai, tada jau visuose pasaulio kraštuose buvo skaitoma Fenimore Cooper knyga "Paskutinis Mohikanas". Visi žavėjosi jo herojo nuotykiais. Pradėjęs nedrąsiai, su maža novele, jis parašė romaną "The Spy", kuris faktinai buvo ir tebėra amerikiečių literatūros deklaracija.

New Yorke pradėjo atsirasti rašytojų, ir Amerika darėsi amerikoniška.

Daniel Webster, pasakęs panegirkos kalbą Adamsui ir Jeffersonui, kartą pastebėjo: "Tik tie, kurie pasiryžę ginčytis su saulės šviesa, gali neigti, kad su Amerika prasidėjo nauja era žmonijos gyvenime. Ši era yra pažymėta laisvomis, žmonių rinktomis vyriausybėmis, religijos laisve, nauja nenugalima dvasios šviesa, kokios pasaulis dar niekados nėra matęs."

Ar šis išdidus pareiškimas buvo teisingas?

Taip. Jacksono vyriausybė jau buvo visos tautos atstovaujama. "Teviešpatauja tauta",— buvo Jacksono šūkis. Panašios nuomonės buvo ir Jeffersonas. Bet jeigu Jefferson laikais tauta viešpatavo, kaip Anglijoje, dėka patyrusių tarpininkų, kurie buvo mažumoje, tai Jacksono tauta savo vadą jau rinko.

Gal būt vidutinio luomo amerikietis blogai orientavosi apie Europą ir jos istoriją, bet, kiek tai liečė Ameriką ir jos reikalus, jis žinojo ką daras.

To 50 metų laikotarpio laimėjimai buvo milžiniški ir Webster neklydo, sakydamas, kad apie 1830 metus Amerika pradėjo naują erą žmonijos gyvenime. Tai buvo politinių laisvių eros pradžia.

Seka: AMERIKA IR JOS SKAUSMAI

Mykolas Sleževičius

(Tęsinys)

VYT. ŠIRVYDAS

Po trečiojo seimo rinkimų (1926 metais) Sleževičius vėl kviečiamas ministerių pirmininku. Jis paskiria užsienių reikalus ir teisingumo ministeriją, nes, matyt, liaudininkų partija neturėjo tinkamų žmonių o jo koalicinės vyriausybės nariai, socialdemokratai, buvo greičiau girnos ant kaklo, negu kūrybinė pajėga. Jo kabinetas panaikino karo stovį, davė demokratinių laisvių tautinėms mažumoms ir pasirašė draugingumo sutartį su Maskva. Perversmas nutraukė šio kabineto darbus ir Sleževičius į vyriausybę nesugrįžo.

Jo pirmas kabinetas dirbo 3 mėnesius, antras — 5, o trečias — 6. Tokiu būdu Sleževičius prie Lietuvos valstybės vairo išbuvo 14 mėnesių, arba 4-tą nuošimtį visų kabinetų laikotarpį. Kitais žodžiais tokį pat laiko nuošimtį prie vairo buvo ir jo vadovaujama liaudininkų partija. Aišku, net dideli genijai tokiu laikotarpiu nebūtų giliau iškasę.

Savo atsiminimuose (kuriuos J. J. Bačiūnas išleido), aukštu užsienio reikalų ministerijos pareigūnu Kaune 20 buvęs B. K. Balutis rašo:

"Sleževičius įsitikinimais buvo liberalas. Jis vadovavo vals tiečių liaudininkų partijai. Man rodėsi, jo liberališki įsitikinimai, kai kuriais atvejais, stelbė partijos lyderio privalumus. Jis nežygiavo pertoli savo pasekėjų priešakyje, bet dažniausiai eidavo jų eilėse. Todėl, manau, jo lyderystę vairavo gilus įsitikinimas, kad žmonių balsas tai Dievo balsas."

K. Škirpa Terros leidinyje teigia, kad Sleževičiaus politinės mintys buvusios:

"Eik į tautą, pažink jos masių gyvenimą ir vargus, giliai įsiklausyk tautos balso ir tuomet duok jai politinės šviesos švyturį į rankas bei ruošk jos valią bendram pasiryžimui: a) svetimo jungo metu — to jungo nusikratyti, b) nepriklausomybės metu —kurti teisingą gyvenimą bei gerovę, ir c) grasant išorės pavojui—sudėti aukščiausias aukas laisvės ir valstybės nepriklausomybei apginti."

Šitokios mintys, tačiau, gana bendros ir, be abejo, nesunku būtų panašių rasti ir kituose Lietuvos partijų lyderiuose. Būtų įdomu patirti, kokį "politinės šviesos turinį" Sleževičius savo galvoje turėjo. Andriui Valuckui teistrigo Sleževičiaus šūkis "žemės ir laisvės", kuris ypač patikęs savanoriams.

Kitas leidinio bendradarbis Jonas Kardelis, taip pat bendrų posakių laikosi:

"Sleževičius aiškiai pasisakė už atvirą ir dorą viešą kovą, už idealus, kuriuos skelbė Kudirka, Grinius, Staugaitis, Višinskis, Bortkevičienė ir A. Rimka. Jis ypač rėmė bendrą liaudininkų įsitikinimą, kad Lietuvai dešimtles partijų perdaug. Lietuvos piliečiai, sako, sąmoningi, jei ne—juos reikia orientuoti, ne klaidinti."

Dr. Kudirka, žinoma, nelinko į socializmą, kaip A. Rimka ir kiti Kardelio minimi liaudininkai. Be to, būtų įdomu žinoti, kurlink Lietuvos piliečius Sleževičius norėjo orientuoti.

Nepriklausomos Lietuvos partijų pagrindai bei skirtumai įdomūs, bet dar neišryškintas mūsų istorijos dalykas. Pavyzdžiui, A. Šapoko "Lietuvos Istorijoje" nerasi jų įsikūrimo, principų, vadų veiklos. Kai kada Amerikos lietuviams (ir Sleževičiui) rodėsi, jos kūrėsi pagal dr. V. Kudirkos pasakėlę apie Lietuvos inteligentus, kurie skaldėsi pagal įstrižą ar išilgą savo kelnių dryžumą. Terros leidinyje rašytojai—liaudininkai palieka savo partijos principus tamsoje. Žinome, kad Rusijoje partija, greta Lietuvos nepriklausomybės, Sleževičiaus žodžiais, į programą, pirmoje eilėje pastatė socializmą. Kas su juo Lietuvoje atsitiko?

Škirpa Lietuvos partijas skiria į dvi dalis: konservatyvinę ir dinaminio liberalizmo, tiksliai tų dalių turinio neišryškindamas. Esminį tų dalių skirtumą gal geriau suprastume, jei jas pavadintume "ponika" ir "neponiška", nes šių vardų politinė prasmė glūdi žemės ūkio nuosavybės santykiuose ne tik Lietuvoje, bet visoje Rytų ir Dunojaus Europoje. Čia visados vyko kova tarp tų, kurie turi žemės perdaug (dvarponiai) ir tų, kurie mažai, arba visai neturi. Juk ne vienoje Lietuvoje įvyko "smetoninių", arba Škirpos "konservatyvių" perversmų. Diktatorių, kaip grybų, pridygo visur, pradedant Estija ir baigiant Jugoslavija, išskyrus tik pramoningą Čekoslavakiją.

Medį iš vaisių, žmogų iš darbų pažinsi. Sleževičius politiniai, matyt, pasitikėjo "neponais". Tokiu būdu matome jį stipriai besilaikant koalicinio principo savo politiniuose žygiuose. Galima, tačiau, apgailestauti, kad jis, "nežygiuodamas pertoli priešakyje savo pasekėjų", nedrįso jų vesti į koaliciją, kuri Lietuvos vidaus gyvenimui būtų buvusi sveikiausia, būtent koalicijos su lietuviais katalikais kurie, taip pat, rodos prie "ponų" nelinko, įvykdė žemės reformą. "Liaudininkų tarpe tokiai koalicijai daug skeptikų". sako Škirpa. Be abejo, skeptikų buvo daugiau, negu politikos genijų ir pas krikščionis demokratus, kurie, gaila, nejuto, kad, pavyzdžiui, Olandijoje, kai kada politinė koalicija su "bedieviais" naudinga net katalikams.

Genijų atsirado tik tada, kai tautininkai įvedė savo partijos diktatūrą ir kai Maskva užkorė savo "globą" nepriklausomai Lietuvai. Reiškia, pamokė ir savi, ir svetimi. Kun. K. J. Prunskis savo redaguojamame XX Amžiuje šitaip Sleževičių tada citavo (1938 m.):

"Pas liaudininkus daug tikinčių, ar religijos nuostatų besilaikančių žmonių, bet tas jiems netrukdo bendrai dirbti su žmonėmis, kurie, gali būti, visai netiki. Aš esu tikras, kad mes, gerbdami vieni kitų nusistatymus, ir tikėjimą bei tikinčių žmonių įsitikinimus, galime dėl bendradarviavimo susitarti srityje, kuri vienodai rūpi ir kitai pusei, nes, mano nuomone, liaudininkai ir krikščionys demokratai stovi ant demokratinių pagrindų, nori socialės lygybės, nori, kad Lietuva būtų aukštos kultūros, susipratusi, stipri, drausminga. Reikia, kad politinės partijos susitartų dėl bendro pagrindo nepriklausomybę stiprinti ir ginti. Kad tokio bendro pagrindo suradimas yra įmanomas, turime įrodymų".

Tų įrodymų liaudininkų ir krikščionių demokratų vadai, be abejo būtų radę Steigiamojo Seimo, ar kitų seimų laikais, jei tik būtų jieškoję. Vietoje jo pavyzdžiui, ginčytis, ką Lietuvos konstitucijoje įrašyti: ar krikščionių demokratų "valstybinės tikybos nėra", ar valstiečių liaudininkų ir socialdemokratų "valstybė atskirta nuo tikybos." Tas primena Viduramžių skolastinio filosofo, Ispanijos Petro vadovėlį, Parva logicalia, kur rimtai sprendžiama sakinių skirtumas: "Leo animali est fortior" ir Leo est fortior animali". Lietuvos konstitucija buvo priimta vienų krikščionių demokratų balsais, bet dabar liaudininkų ir socialdemokratų labjau branginama, negu Smetonos paskelbtoji.

Įdomu būtų patirti, koklas knygas savo gyvenime Sleževičius skaitė, kokius rašytojus ar vadus mėgo, iš ko formavo savo pasaulėžiurą. Terros leidinyje tai paliekama tamsoje. Amerikos lietuviui, pavyzdžiui, būtų įdomu patirti, kur Sleževičius kavo tokį Amerikos Prezidento vaidmens vaizdą:

"Aš suprantu Amerikos Jungtines Valstybes. Ištikrųjų ten Prezidentui yra kas daryti. Ten vienas tik atstovavimas, vienas tiktai dalyvavimas iškilmėse, svečių priėmimas, ir visoki kitoki dalykai užima visą laiką." (Sleževičius siūlė Lietuvai neturėti atskiro Prezidento, sako, tegu seimo pirmininkas tas pareigas atlieka).

Sleževičius, matyt, netikėjo ir į Amerikos politinį pagrindą, pagal kurį vykdomoji galia (Prezidentas ir jo kabinetas) nepriklauso įstatymų leidėjui (Kongresui), o teismai vėlgi nepriklausomi. Jis sakė: "Juk valdžios padalinimas į tris rūšis, nors ir daug yra tos teorijos šalininkų, vargu atatinka

(Nukelta į 6 psl.)

● **Argentinos parlamente formaliai iškeltas klausimas, kodėl beveik visi Guatemalos tremtiniai laikomi kalėjime.**

Demokratų partijos kandidatas New Yorko valstybės gubernatoriaus vietai, Averell Harriman, neseniai Waldorf-Astoria buvo pasikvietęs pietum visų vietos ne anglų kalba leidžiamų laikraščių atstovus. Iš kairės į dešinę: Robert F. Wagner, New Korko miesto meras, Michel Cieplinski, Demokratų partijos C. K. Tautybių Skyriaus direktorius, Antanas J Varnas, New Yorko Lietuvių Demokratų Komiteto pirmininkas — sveikinasi su Averell Harriman.

MYKOLAS SLEŽEVIČIUS

(Atkelta iš 5 psl.)

tikrenybę ir demokratijos vystymąsi".

Ypač tenka gailėtis, kad nė vienas Terros leidinio rašytojas nuosaikiai neišryškina Sleževičiaus elgesio perversmo laikotarpiu, — elgesio, kuris kažkaip nesiderina su jam teikiamu "kovotojo" titulu.

*Jonas Kardelis, kuris Sleževičių pažinęs 1911 metais, o nuo 1923 metų ypač buvo artimas, kaip liaudininkų frakcijos narys seimuose ir partijos organo Lietuvos Žinių redaktorius (jis perversmo rytą pro perversmininkų išlaužtas duris įėjo pas Sleževičių), sako:

"Sleževičius buvo tikrai įspėtas apie ruošiamą perversmą. Bet jis patikėjo Krašto apsaugos ministerio (pulk. Papečkio užtikrinimams ir dar pats pasidrasino: 'kas galėtų būti toks tėvynės priešas, kuris rizikuotų tėvynei pavojingu metu, kada su Lenkija santykiai įtempti, žaisti Lietuvos likimu.?'"

Įspėjimus mini ir Balutis savo atsiminimuose. Gavęs žinių apie ruošiamą perversmą, Balutis su Sidzikausku nusiskubino pas ministerį pirmininką, Lietuvos vyriausybės galvą, ir nustebo jo žodžiais:

"Taip", Sleževičius visai ramiai tarė, "apie ruošiamą sukilimą jau ne pirmą kartą girdžiu. Pasakysiu net, kad esu įspėtas namie nemiegoti. Bet tas viskas tik 'strachy na lachy' (žvirbliams baidyti). Štai, kodėl. Seimas dabar svarsto kunigams atlyginimą už metrikaciją. Visos kalbos apie tariamą sukilimą tėra pastanga spausti vyriausybę būti nuolaidesne. Klausimą išsprendus, nutils ir kalbos apie sukilimą."

Balutis prisimena ir pirmesnį pasikalbėjimą su Krašto apsaugos ministeriu pulk. Papečkiu. Girdi,—

"Jo paklausiau, ką jis manąs apie kalbas ir gandus dėl ruošiamo sukilimo? Jis pareiškė, kad apie tai girdėjęs ir viską žinąs. Tai esą tik 'Kauno žvirblių čirškėjimas ant tvorų.' Nieko rimto, sako, ištikrųjų neruošiama, ir nėra jokio pagrindo baimintis".

Įdomu, kad K. Škirpa, vyriausio Lietuvos kariuomenės štabo viršininkas, nors sakosi jutęs, kad "Danijoj smirda", tačiau nieko rimto nedarė savo karininkų nuotaikoms patirti ir sąmokslui sudrausti. Jis Terros leidiniui duoda 110 puslapių straipsnį, kuriame, gaila, daugiau apie save, negu apie Sleževičių rašo. Tiesa, jis karo vadovybės nežinojimą teisina, kad karininkai jai nieko nepraneša ir kad nebuvę šnipų karininkų planams suuosti. Deja, Balučio pasikalbėjimas su pulk. Papečkiu pasiteisinimą sutrupina. Jei vyriausio štabo viršininkas nieko nežinojo, tai Krašto apsaugos ministeris "viską žinojo".

Visas valstiečių liaudininkų viršūnių nuotaikas bei elgesį bendrai imant (įskaitant ir socialdemokratų tvarkomą vidaus reikalų ministeriją su (jos policija) nenoromis tenka pripažinti dr. J.Šliupo žodžių karčiąją tiesą: "Gėda, tai gėda, bet gerai, kad tokią šiaudinę vyriausybę ir nuvertė!"

Taip pat nenoromis peršasi mintis, kad Sleževičiaus nesistengimas net paprasto atsargumo griebtis bene kilo iš jo nusivylimo savo partijos žmonėmis ir koalicija su socialdemokratais, kurie tebuvo apatinis girnų akmuo? Juk Sleževičiui pradžioje teko net tris ministerijas pasiimti. Sakoma, Sleževičiui vėliau buvę siūlyta kelis kart daryti "perversmą Smetonos dvare", bet jis griežtai atsisakydavęs. Nors autoriai patiekia kitų priežasčių, bet taip pat galima manyti, kad Sleževičius pagaliau supratęs, jog iš liaudininkiškų šiaudų nebus grūdų Lietuvai.

Škirpa juk pasakoja:

"Apie perversmą Sleževičius turėjo originalę ir skirtingą nuo jo politinių draugų nuomonę. Pripažindamas, kad buvo klaida tikėti ano meto opozicinių partijų ištikimybei krašto santvarkai, ir kad nebuvo laiku griebtasi priemonių išaiškinti sąmokslininkus, Sleževičius, tačiau, sakydavo, kad vargu ir griežtesnių priemonių pavartojimas būtų išsprendęs klausimą, kuris buvo grynai politinis (kultūrinis? — V. Š.) Demokratinė krašto santvarka išsilaiko tik tuomet, kai ją brangina ir jos laikosi pirmiausia šviesusis tautos sluogsnis—inteligentai".

Jam pritarė ir Jonas Kardelis. ir savo redaguojamoje Nepriklausomoje Lietuvoje (Kanadoje) Terra leidinį recenzavo:

"Čia verta pabrėžti mintis, kurią mėgdavo ne kartą iškišti ir Antanas Smetona: būtent — Lietuva dar nebuvo pribrendusi demokratinei santvarkai. Tai tiesa tik vienu atžvilgiu: nebuvo pribrendusi jos vadinamoji inteligentija, bet ne kaimo žmonės, ne liaudis. Deja, inteligentijos ištikrųjų buvo maža, ir ta nebuvo pakankamai subrendusi".

Todėl gal bus visai ne pro šalį šaujama, jei dr. Šliupo prikišamas "šiaudiškumas" pas Sleževičių (o gal ir pas kai kuriuos bendraminčius?) bus aiškiausias apsivylimas inteligentija. Sleževičius, jei prisiminsime, buvo tetos jaunatvėje auklėtas "bajorišku" džentelmanu. Visą gyvenimą pas jį viskas buvo bajoriškai švaru: drabužiai, elgesys, politinės veiklos taktika, svečių priėmimas. Terra leidinio autoriai jam nekartą taiko "humanisto" titulą—žmoniško žmogaus, kaip senovės prūsus vienas istorikas vadino "humani humanissimi". Perversmas, matyt, nepaliko Sleževičiui jokio apmaudo: jis ruošdavo pobūvisus, į kuriuos ateidavo net opozicijos veikėjai (tik ne Smetona) ir visi matydavo šeimininką šviesų, linksmą, elegantą. Perversmas, turbūt, jo giliai nepažeidė.

Pažeidė jį tik žinia, kad Maskva užkorė savo "globą" ir įkišo nepriklausomon Lietuvon 25,000 savo karių. Julius Butėnas ir Mečys Mackevičius, kurių straipsniai — geriausi ir brandžiausi knygoje (nes rašo tik apie Sleževičių) štai kaip atpasakoja tą įvykį:

"Kada iš Maskvos sugrįžę Lietuvos delegacijos atstovai aplankė jį, jau gulintį ligos patale, ir įrodinėjo jam, kad nebus taip blogai, M. Sleževičius trumpai atsakė: "Ponai, ar jūs matote, kad aš jau esu proto netekęs? Nebėra nepriklausomos Lietuvos!' Ir, lyg norėdamas nuslėpti neišmatuo jamą skausmą, nusigrįžo į sieną."

Veik paskutiniai Sleževičiaus žodžiai buvo: "Iš Maskvos nieko gero neateis!" Jis mirė 1939 m. lapkričio 11 d. pirmojo pasaulinio karo paliaubų sukaktį ir antram pasauliniui karui išsiliepsnojant.

Mums gi jis paliko pavyzdį, kad net lietuvių politikos vadas gali švariai gyventi, švariai elgtis ir švarių principų laikytis. Nepriklausomos Lietuvos istorijoje jis bene bus mažiausiai politinių klaidų padaręs.

Gaila, kad iš Lietuvos pasišalinę liaudininkai neįstengė išleisti savo vadui apibūdinti leidinio, kur būtų daugiau brandžių faktų ir Sleževičiaus žodžių, o mažiau škirpiškų išvadžiojimų. Bet... kai žuvies nėra, tai ir vėžys — žuvis.

INUOMOJAMAS kambarys vyrui, su šiluma, karštu vandeniu ir t. t. Galima matyti, ar skambinti bet kuriuo laiku. 101-56 115th St. Richmond Hill 19, N. Y. Tel. VIrginia 9-8246.

Užpereitą sekmadienį New Yorke įvykusio Balfo dešimtmečio minėjimo koncerto programos dalyviai ir jų draugai. Iš kairės į dešinę: V. Žukauskas, dr. A. Škėrys Iz. Vosyliūnas, J. P. Ginkus, P. Bičkienė, A. Reventas, kan. dr. J. Končius, J Janulevičienė, S. Daugelienė, kun. dr S. Valiušaitis, A. Mrozinskas.

KAINOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Visiems žinoma, jog okupuotoje Lietuvoje nevaldinės kainos yra labai aukštos. Tačiau ir oficialios kainos kooperatyvuose, palyginti su gaunamais atlyginimais, yra tokios, jog gyventojai sunkiai gali rei kalingus dalykus įpirkti, kai net ir pasitaiko galimybė jų gauti. Šių višiems reikalingų dalykų kainos yra tokios: tualetinio muilo gabalas 2 rub., skalbiamo muilo kilogr. — 10 rub., šukos (labai blogos kokybės) 3 rub., siūlas (300 mtr.) 1.20 rub., prastos rūšies papirosų 20 št.— 1.40 rub., dektukų dėžutė — 11 kap.

Ypač brangus apdaras. Vyriškų aprangos dalykų kainos yra tokios: marškiniai — 100 120 rub., menkos kokybės eilutė 600—1,500 rub., paltas — 1,000 rub. kaklaraištis — 90 rub., 1 pora menkos kokybės batų — 100-120 rub., įvežti iš Čekoslovakijos ar Rumunijos batai — 350—450 rub.

Moterų apdaro tokios kainos: suknelė 120 rub., vilnonė suknelė 450—500 rub., paltas 900 rub., menkos kokybės batai — 100—110 rub., įvežti iš Čekoslovakijos arba Rumunijos — 350—450 rub., medvilninės kojinės — 11 rub., kupron kojinės (panašios į nylon) 20—50 rub., bliuskytės rayon— 100—120 rub.

AKINIŲ REIKIA LAUKTI KETURIS MĖNESIUS

Kai kurie dalykai Sovietų valdomoje Lietuvoje ypač sunkiai gaunami. Akinių daugeliu atvejų reikia laukti 4—6 mėnesius. Taip pat labai trūksta ne tik baterijinių radijo aparatų, laikrodžių, bet ir tokių visiems kasdien reikalingų dalykų, kaip dubenių, lėkščių, keptuvų. Net sunku esą rasti pastatą, kuriame būtų durų kabliukas. Nuo langų, durų, išviečių kabliukai tuoj dingsta, nes jie yra brangi prekė.

Sporto GYVENIMAS

PAGALIAU LYGIOSIOS

Spalio 24 d. Lietuvių SK pirmenybių rungtynėse su Swiss FC baigė lygiomis 2-2 (1-1). Pasekmė, atrodo, atitinka įvykius aikštėje. Pradžioje mūsiškiai vyravo ir puskairis Gražis buvo įpylęs 1-0. Turėta ir daugiau progų, bet vidurio puolikas Freimanis, netgi apvedęs vartininką, supylė į dausas, o ir vėliau nepataikė į tuščius vartus. Po to daugiau reiškėsi priešininkai, kurie išlygino 1-1, o po pertraukos persvėrė 1-2. Pabaigoj, per susigrūdimą, Freimanis atstatė padėtį. 2-2. Atkakli kova dėl pergalės įvarčio nei vieniem, nei kitiem nepavyko.

Lietuvių SK sudėty matėm pora naujų veidų, kurie buvo lėtoki ir, bent sekmadienį, kormandai mažai kuo padėjo.

Lietuvių SK II su Swiss FC II taip pat pasidalino taškais pasekme 3-3. Pirmas kėlinys 2-1 mūsų naudai. Netekę poros iškilių žaidikų, jaunučiai žlugo prieš Hellenic SC 0-12.

PIRMENYBIŲ LENTELĖ

DAFB augštosios lygos komandos pirmenybėse yra įpusėję rudens ratą. Po 6 rungtynių padėtis: 1. German Hungarian SC 10 tšk., 27-11 įv., 2. N. Y. Sport Club 10 tšk., 16-9 įv., 3. Newarko SC 9 tšk., 20-12 įv., 4. Eintracht SC 8 tšk., 27-9 įv., 5. N. Y. Hungarians 7 tšk., 15-9 įv., 6. Swiss FC 7 tšk., 14-12 įv., 7. Elizabeth SC 7 tšk., 13-12 įv., 8. Minerva SC 6 tšk., 10-10 įv., 9. Lietuvių SK 4 tšk., 12-14 įv., 10. Kollsman SC 3 tšk., 9-24 įv., 11. Hoboken FC 1 tšk., 8-18 įv., 12. Blue Star 0 tšk., 3-34 įv.

SEKMADIENĮ FUTBOLAS

Spalio 31 d. Lietuvių SK žaidžia su N. Y. Sport Club. Vieta — Throggs Neck Stadium, Bronx. Pradžia 3 val. Nuo 1,15 val. rungtyniauja antrosios komandos, o 12 val. susitinka abiejų klubų jaunučiai.

NORI SUNAIKINTI MARIENBURGO PILĮ

Vokiečių pabėgėlių spaudoje reiškiamas pasipiktinimas lenkų Mykolaiczyko grupės Prancūzijoje leidžiamo Narodoviec reikalavimu, pritariant lenkų komunistų planams, "visiškai sunaikinti Marienburgą". Marienburg esąs "pastatytas lenkų vergų rankomis" ir yra "ordino žiaurumo simbolis". Po karo buvo apsaugotos nuo oro įtakų tik būtiniausios Marienburgo pilies dalys, tačiau pati pilis nebuvo restauruota. Lenkai norėtų, kad šis "komtūrų lizdas būtų sulygintas su žeme".

Nuo Marienburgo ne mažiau, jei ne daugiau už lenkus, yra nukentėję ir lietuviai.

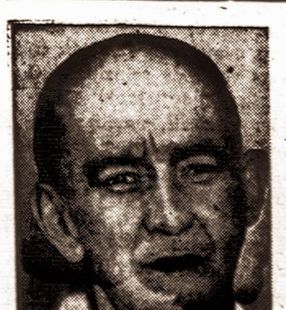

Samuel Penn iš Revere, Mass. rodo maišą su 250,000 dolerių, kurie, manoma, yra dalis garsiojo Brinks grobio.

Maspetho Lietuvių Piliečių Klubas

Adv. S. Bredes, pirm., J. Januškaitis, vicepirm., P. Šlapikas, ižd., P. Mikalauskas, sekr., A. Garnis, fin. sekr.

BARAS NARIAMS IR SVEČIAMS

Salė pramogoms

Reikalingi nauji bolininkai.
Varžytinės vyksta pirmadieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

P. LISAUSKAS, Vedėjas

69-61 Grand Ave., Maspeth, N. Y.

HA 9-9866

Misiūnų Degtinės Krautuvė

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Savininkai
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N. Y

VIrginia 3-3544

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS

Kelionės laivais ir lėktuvais, Įvairiausios apdraudos, Nuosavybių pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Taksų (income tax) paruošimas, Pinigų persiuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinių dokumentų tvirtinimo. Vertimų ir įvairiausiais kitais reikalais.

KNYGYNAS—LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS

Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai

ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI

315 WALNUT ST. (kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.

Telefonas MArket 2-4867

NORITE GEROS — MENIŠKOS

FOTOGRAFIJOS:

PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?

Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS,

baigęs New York Institute of Photography,

422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.

skambinti tel. HY 7-4677

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

Reikalų Vedėjas

I. WEINSTEIN

320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.

EVergreen 7-1123

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

SCHOLES BAKING, Inc.

LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.

532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

GINTARAS GRAŽIAUSIA DOVANA

Brangi atmintis kiekvienam lietuviui. Tradicinis papuošalas visą metą.

Vieta kuri saugo mūsų brangaus krašto auksą — gintarą. Didžiausias pasirinkimas gintaro dirbinių.

AMBER GUILD, Ltd.

Virš 50 metų gintaro verslė.

80-19 31th Ave., Jackson Heights, L. I., N. Y.
Tel. HA 9-5855

Lengva pasiekti auto—Northern Blvd. (25a) iki 31st Ave
IND sub. iki Roosevelt—Jackson Heiths Stores
IRT sub. iki 74th St. Stoties Iš čia LaGuardia Aero Port Bus iki 31st Ave

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.

AUTOMOBILIAI — NAUJI

SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti

FINANSUOJA BANKAS

Autorizuotas

TAISYMAS FORD DALYS

Lietuvis JUOZAS E. ARBAČIAUSKAS,—sav.

CHARLES H. BLOOMFIELD.—Sav.

110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Vykstant Jamaica linija išlipti Gates Avenue
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012

VALANDOS:
Kasdien nuo 11 iki 1 ir nuo 6 iki 8.
Šeštadieniais nuo 11 iki 2.
Sekmadien. pagal susitarimą

VINCAS KANAUKA, M.D.
284 Eastern Parkway
(Blokas nuo Brooklyno Muziejaus)
Brooklyn, N. Y.
Tel. ULster 7-8652
(Vykstant BMT Franklin Ave linija, išlipti Estern Parkway, o IRT—Franklin Ave. stotyje).

VALANDOS:
PAGAL SUSITARIMĄ
Skambinti nuo 6. iki 8 v. v.
Šeštadieniais nuo 9 iki 11 v. r.

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.

VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namu tel. TAylor 7-8231

VALANDOS:
1 — 7 val.
susitarus
Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždarvta

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.

VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — MA 7-2055

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., **NEW YORK 3, N. Y.**
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

JOHN DERUHA, M. D.
Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., **NEW YORK CITY**
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

DULKIŲ SIURBLYS
namų švarai palaikyti būtinas.
Žinomus "ELECTROLUX" surblius (vacuum cleaner) ir vaškavimo mašinėles jums namuose parodys fabriko atstovas
Julius T. Jacyna.
Rašykite: 328 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. MU 4-3171, namų EV 7-0463.
Kainos nuo 25 dol.
Taip pat parduoda "FLAVORSEAL" firmos Stamless Steel puodus virti be vandens.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue. Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
NEwton 9-6620

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-25 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai
Virginia 9-0642 ir
Virginia 7-4111

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

RUBBER STAMPS
ENGRAVING METAL & PLASTICS
CONCORD STAMP
RUBBER & METAL STAMPS WITH OR WITHOUT SEALS
79 Warren St. New York, N.
Tel. BEekman 3-6828

KARYS, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinėse Amerikos Valstybėse.
Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas.
Metams 5 dol. Rašykite:
KARYS
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

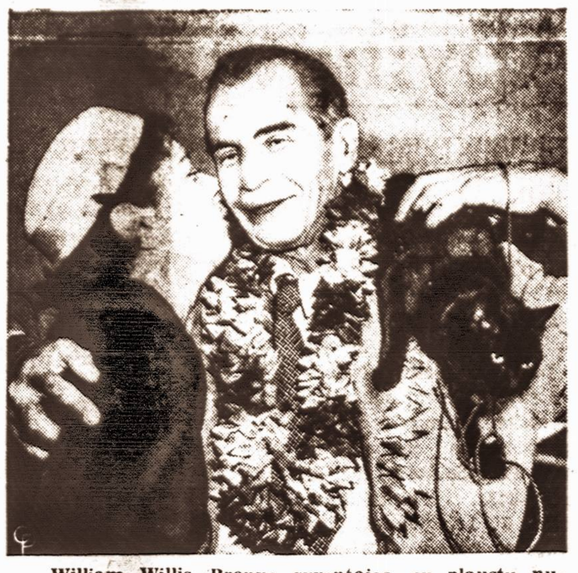

William Willis, Bronxo gyventojas, su plaustu nuplaukęs iš Peru iki Samoa, šiomis dienomis grįžo namo, kur jį pasitiko žmona. Ant Willis peties katė Meekie, vienintelė jo palydovė toje 6,400 mylių jūrų kelionėje.

ATSARGIAI SU TAIS DRAUDIMAIS

Amerikoje yra plačiai paplitę įvairių rūšių draudimai. Žmogaus gyvenime jie turi nemažos reikšmės, nes, sakysim, gyvybės ar sveikatos draudimas daugelį apsaugo arba išgelbsti nuo finansinių sunkumų.

Tačiau ne visos draudimo įstaigos sąžiningai patarnauja apsidraudusiems, kai kurioms daugiau rūpi greičiau pralobti, o nepadėti. Todėl norintiems apsidrausti, iš anksto tenka apsidairyti, kad nepatekus į nesąžiningų draudėjų tinklą.

Tokių pavojų Amerikoje yra nemaža. Štai praėjusią savaitę amerikiečių laikraščiai New York Times, N. Y. Herald Telegram ir kiti pranešė, kad valdžios įstaigos apkaltino net 17 didžiųjų sveikatos draudimų kompanijų. Jos, kad prisiviliojus draustis, savo skelbimuose žadėdavo vieną, bet tikrumoje to neduodavo. Pavyzdžiui, apsidraudusiems sveikatą skelbimuose žadėdavo mokėti už kiekvieną sirgimą ligoninėje tam tikrą pašalpą, bet sunegalėjusieji tos pašalpos negaudavo, nes jų draudimo pažymėjimuose buvo surašyta daugelis išimčių ir ligų, už kurias pašalpa nemokama.

Kitos panašios įstaigos skelbiasi, kad pašalpa yra mokama už kiekvieną chirurginę operaciją, bet draudimo pažymėjimuose būdavo įrašoma pašalpa tik už retą vieną kitą operaciją.

Kai kurios bendrovės sunegalėjusiems dėl ligos ar nelaimingo įvykio, žadėdavo duoti pašalpas iki gyvos galvos, tuo tarpu draudimo popieriuose įrašydavo, kad pašalpa bus mokama tik neleimingam susižeidime visiškai praradus sveikatą.

Sukčiavimai yra daromi ir su pačių draudimo pažymėjimų galiojimu. Skelbiamasi, kad draudimo pažymėjimai automatiškai nenustoja galios. Bet kai reikdavo gauti apsidraudusiam pašalpos, paaiškėdavo, kad pažymėjimai jau negalioja ir jie tegali būti atnaujinti pačios draudimo įstaigos nuožiūra.

Tie keli atvejai parodo, kaip nesąžiningi draudėjai gali apgauti apsidraudusius. Matomai, kad tų apgavysčių būna daug, ir valdžios įstaigos turėjo griebtis gana griežtų priemonių prieš draudimo kompanijų nesąžiningumą.

Lietuviai to pavojaus išvengs, jei gyvybę ir sveikatą draus savoje, lietuviškoje draudimo organizacijoje, o nejieškos tos apdraudos pas svetinuosius.

Jau veik 70 metų, kai veikia lietuviška draudos organizacija — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Per tą laiką Susivienijimas yra sąžiningai patarnavęs tūkstančiams tautiečių ir išmokėjęs milijonus dolerių pašalpos ir draudų.

Be to, reikia žinoti, kad SLA nesitenkina vien draudos darbu. Jis kartu vysto ir palaiko plačią kultūrinę veiklą. Ypač žymūs jo nuopelnai yra lietuviškame bare.

Susivienijimo skyriai veikia visose lietuvių kolonijose ir kiekvienas noris tapti nariu, gali lengvai sueiti į ryšį su savo vietos SLA kuopa. **A. B.**

AUKOS PROF. MYKOLUI BIRŽIŠKAI

Po $100.00 aukojo N. N. per Bronių Railą.

Po 50.00 aukojo: Dr. J. Stasiūnas ir Kun. J. A. Kučingis.

Po $25.00 aukojo: Teklė ir Bronislovas Ivanauskai, C. Lukšis, Bruno Gediminas, N. N., N. Londonas, Prel. J. Balkūnas.

Po $20.00 aukojo: Kun. J. Jusevičius, Vysk. V. Brizgys, Jonas Uždavinys, J. Klimas.

Po $15.00 aukojoū S. L. Fabian, Vladas Stanka, Prel. Ignas Albanavičius, Stasio Šimkaus Meno Ansamblis, Los Ankeles, A. S. Deringis, Adelė Balsiūkevičienė, Eva ir P. Lambertas, P. O. Jonikas $11.

CASINO TEATRAS
210 East 86th St., N.Y.C. Tel.: RE 4-0257, BU 8-0561.
Spalio mėn. nuo 29 iki lapkričio mėn. 4 d.
"DIE WIRTIN VOM WOERTHERSEE"
Maria Andergast-Mady Rahl—Rudolf Carl, Harald Maresch
ir **"SEINE TOCHTER IST DER PETER"**
Paul Hoerbiger — Traudel Stark — Karl Ludwig Diehl
Vokiška savaitės apžvalga.

MĖSOS URMO PARDAVIMAS
ALBRECHT & KOELBER
197 NORTH 6th ST. BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EV 7-2043

ĮSPĖJA DĖL "KOEGZISTENCIJOS"

Europos spaudoje, o ypač tap pabėgėlių, platų atgarsį sukėlė neseniai Neue Zurcher Zeitung įdėtas pasižymėjusio liberalų vado Salvadore de Madariagos, kovojusio prieš Franco režimą, o dabar dirbančio D. Britanijos Oxfordo universitete, straipsnis "Vakarų Europa be vadų". Jame paskelbta visiems įsidėmėtinų minčių, kurių svarbiausioji atskleidžia, kiek realūs yra visokie svaičiojimai apie tariamą galėjimą sugyventi su Maskva.

Pasirodo, Europoje dar vis tebesama žmonių, kurie, kaip kad paskiausiai britų darbo partijos vadas Clementas Attlee savo rugsėjo 12 d. Melburne pasakytoj kalboj, tiki, jog tokia "tarp laisvojo pasaulio ir bolševikų koegzistencija yra galima". Girdi, tokio sprendimo priėmimas, Attlee įsitikinimu, kur laisvieji nesikištų į bolševikų reikalus, o šie — į Vak. Europos, iš dabartinės painiavos sudarytų visai realią išeitį. Dar daugiau: panašiai galvoja ne tik vienas Attlee, bet ir daugelis britų. Į tai Madariaga nurodo, kad šios rūšies galvosena yra panaši į tą britų įsivaizdinimą, įvykdytą dar karo metu, kada, britų darbininkams ėmus girti Staliną, naivūs politikai tarėsi tuo būdu galėsią padidinti britų darbininkų spartį ir pagaminti daugiau tankų. Tačiau iš tikro, kaip pažymi Madariaga, Stalinas, nepaisant visų britų jo adresu sakomų gražių žodžių, pasiliko jiems šaltas ir dažnai net pats pasišaipydavo iš britiškųjų šarvuočių.

Buvo nesunku britų darbininkams prigūsti visokių "arabų" į galvą apie Stalino "dorybes", tačiau toli gražu ne taip lengva buvo paskiau tas visas "dorybes" iš jų galvų išvaryti, kai tas pats Stalinas, išvadavęs Rytų Europą, ją faktiškai užgrobė. O dabar, kaip toliau pažymi Madariaga, ir pats Attlee puikiai žino, kad rusai "tvarko savo reikalus", neleisdami į juos kištis niekam kitam, ne tik Rusijoje, bet ir Lenkijoj, Čekoslovakijoj, Vengrijoj ir kituose Europos kraštuose. Pagaliau ne kas kitas, o tie patys rusai yra nukalę ir "koegzistencijos" terminą.

Jį pats Stalinas pavartojo jau per 15-jį partijos kongresą, nurodydamas, kad, kol bolševikams reikalinga ir naudinga, jie stengsis visokiais būdais palaikyti su kapitalistiniais kraštais santykius. Dar aiškiau tokiems ponams, kaip Attlee ir kiti, kaip galima "koegzistenciją įvykdyti taikiais būdais," yra nurodęs Leninas, visai nedviprasmiškai nusakydamas: "Kol egzistuoja kapitalizmas ir socializmas, mes negalime gyventi taikoj: galų gale turi laimėti arba vienas, arba antras. Galiausiai bus užgiedota laidotuvių giesmė arba Sovietų respublikai, arba kapitalistiniam pasauliui".

Tai turėtų būti aišku visiems. O kaip tik dabar yra pats laikas gerai įsikalti į galvą šiuos Lenino žodžius: kol bolševikai nėra kaip reikiant sustiprėję, kol jie tebėra ūkiškai ir kariškai silpnesni už likusį kapitalistinį pasaulį, kol jie nėra apvaldę viso pasaulio, tol jie stengsis visokiais būdais jį suskaldyti, ypač išnaudodami įvairius jo priešingumus.

Taip byloja gerai britus pažįstąs Madariaga, būkštaudamas, kad bolševikams nebūtų pripažinta dėl sovietiškai suprantamos "koegzistencijos" tai, ką jie yra pasigrobę.

NEVĖLUOKIME SODINTI GĖLES

Neatidėliodami skubėkime įsigyti tulpių, hyacintų ir daffodells ankstyvųjų pavasarinių gėlių. Spalio ir lapkričio mėnesiai yra patys geriausi jų sodinimui.

Sodinant tulpes reikia vengti jas sodinti eilėse. Daug gražiau atrodo tulpių spalvingumas, kai jos sodinamos grupėmis iš dviejų—trijų spalvų.

Vienos tulpės leidžia aukštus stiebus, kitos — vidutinius, dar kitos—žemus. Tad sodinant, geriausia derinti vidutines su žemastiebėmis ir aukštastiebes su vidutinėmis. Sodinant žemastiebes tulpes, reik tų sodinti į lysvelės priešakį, o aukštesnes į lysvelės gilumą.

Aukštastiebės tulpės tinka sodinti po medžiais aplink stiebą 4—5 pėdų apskritimo diametre.

Tulpes ir kitas svogūnines gėles (hyacintus, daffodels) reikia sodinti 6 colius gilumo, 4—5 colių atstume. Pasodinus tulpes, žemės paviršių reikia padengti lapais arba peat moss durpėmis 2—3 colius storumo sluoksneliu.

Pavasarį visas gegužės mėnuo yra tulpių žydėjimo laikas. Derinant tulpes su kitomis ankstyvomis gėlėmis, pav. "Snowdraps", ir "Crocus", gaunama spalvingi ir ilgai žydintieji balandžio ir gegužės mėnesiai. Kas turi savo darže žydinčių krūmų, pav. "Christmas rožė" arba "Iris retikulata", tas gali derinti tulpių ir daffodels spalvingumą su minėtais krūmų žiedais. Mėgiamiausia kombinacija balandžio mėnesiui yra daffodels ir tulpės su didesnėmis grupėmis baltų ir melynų vynuogių hyacintų. Melynieji hyacintai ir baltieji candytuft yra kita spalvinga kombinacija priešaky ružavos azaleajos. Ankstyvos daffodels ir tulpės duoda malonų akims vaizdą su baltaja adramedas ir rozy—lilac azaleaja. Prie tulpių ir hyacintų gražiai derinasi žemaugės gėlės, pav. Virginia bluebells, mėlynos ir ružavos neužmirštuolės, balti ir ružavi phlox. Kas norėtų prie tulpių spalvingumo derinti žydinčius krūmus, patartina sodinti šie: alyvos baltos ir purpurinės, balta deutzia, spirėja balta ir ružava, forsiflja.

Suminėjau keletą paprastų sodinimo kombinacijų ankstyvam pavasariui. Patį sodinimo darbą reikia atlikti dabar — rudenį.

Kada geriausia trėšti medžius?

Pažangesnieji ekspertai pataria medžius trėšti tik rudenį. Tam geriausias laikas būtų spalio 15 ir lapkr. 15. Tačiau ankstyvas pavasaris yra geras laikas medžius trėšti. Daugiau naudos turėsime jei prieš trėšimą medžius gerai paliesime.

Geriausio mineralines trašos medžiams trėšti yra kaulų miltai (bone meal). Jie turi 18-20% gryno fosforo. Trašos, kurios turi daug azoto (nitrogen), netinka medžius trėšti rudenį, nes jos žadina greitą augimą. Jauni ūgiai, nesumedėję, užėjus šalčiams gali nušalti. Iš organinių trąšų geriausiai tinka medžiams trėšti perpuvęs mėšlas arba peat mos durpės. Peat mos yra gera organinė traša ir palaiko drėgmę. Kai kuris peat mos sugeria 10 kartų daugiau vandens, negu jis pats sveria.

Augalai, augantieji turtingoj peat mos žemėje, gerai išsilaiko vasaros karščių metu ir geriau suima maistą iš žemės.

J. S.

UŽ PRIVAČIĄ PRAKTIKĄ 40,000 RUBLIŲ MOKESČIŲ

Privačiai praktikuojančių gydytojų Lietuvoje nelikę, nes noris privačia praktika verstis gydytojas į metus turi mokėti 40,000 rublių mokesčių. Įmąs į namus darbą amatininkas turi mokėti į mėnesį 600 rub-

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

P. Minkūnas, ilgametis Balf reikalų vedėjas, netrukus pasitraukia iš tų pareigų. Jis savo rezignaciją įteikė praeitą savaitę.

Dr. B. Blaževičienė, dr. Vytauto Avižonio sesuo, yra susirgusi ir guli Shore ligoninė-Brooklyne, kur ją gydo dr. Vincas Kanauka

Rožė Mainelytė, solistė, persikėlė į naują butą, 41-07 47th Ave., Long Island City, N. Y. Tel.: EXeter 2-2410.

Kazys Pusnikas, inžinierius, biznio reikalais nuvykęs į San Juan, Puerto Rico, siunčia Vienybei ir jos skaitytojams linkėjimus.

A. Grigaitis prašo pranešti, kad šį sekmadienį, spalio 31 d. 12 val. 30 min. Apreiškimo parapijos mokyklos salėje įvyks Lietuvių Studentų Santaros New Yorko skyriaus narių susirinkimas.

P. Lisauskas, Maspetho Lietuvių Piliečių Klubo reikalų vedėjas, būdamas užimtas lietuviškų sūrių prekyba, ateinan čio mėn. pabaigoje pasitraukia iš klubo vedėjo pareigų. Į savo vietą, Lisauskas rekomendavo A. Januškaitį, taip pat maspethietį.

J. Zakarauskas, Brooklyno Lietuvių Piliečių Klubo vedėjas, jau ketvirta savaitė serga namie. Ligonis skundžiasi kojų skausmais.

Kastantas Gagas praneša, kad Lietuvių Demokratų Klubo susirinkimas įvyksta šį šeštadienį, spalio 30 d. 8 v. v. Pavilonio restorane, Brooklyne.

Stasys Liepas, buvęs Lietuvos valstybinės operos solistas, dainuos Lietuvos kariuomenės šventės minėjime, lapkričio 21 d. Schwaben Hall, Brooklyne.

P. Šimėnienė praneša, kad Moterų Vienybės susirinkimas įvyksta lapkričio 2 d. 8 v. v. Damkų namuose Woodhavene. Visų narių dalyvavimas būtinas, nes bus svarbių reikalų.

O. Kščenaitienė, ilgametė Vienybės skaitytoja iš Bronxo, siųsdama prenumeratą, primena, kad lapkričio 6 d. sueis septyneri metai, kai mirė jos vyras Juozas Kščenaitis, buvęs uolus vietos draugijų veikėjas.

Vyt. Širvydas. Imigracijos ir Naturalizacijos pareigūnas, mūsų bendradarbis, buvo atvykęs iš Montrealo aplankyti savo dukters ir žento Brooklyne ir ta proga užėjo į Vienybės įstaigą.

Antanas Varnas, New Yorko Lietuvių Demokratų Komiteto pirmininkas, šį šeštadienį rinkimų reikalais kalbės iš J. J. Stuko vadovaujamos radijo programos.

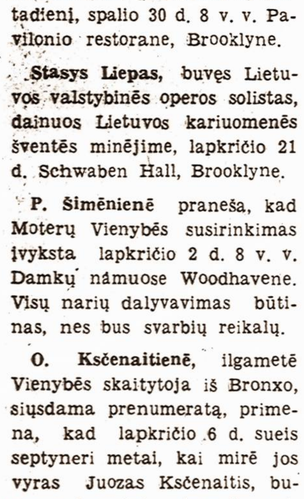

Juozas Valakas, mūsų bendradarbis, jau penki metai kai eina pranešėjo pareigas Brooklyno lietuvių radijo programose, vad. J. Ginkaus, leidžiamose iš WWRL.

AMERIKOS BALSO ATSISVEIKINIMAS

Neseniai spaudoje skaitėme, kad Amerikos Balso (Voice of America) tarnyba iš New Yorko perkelta į Washingtoną. A B lietuviškasis skyrius, atsisveikindamas su New Yorku, kuriame jis dirbo apie keturis metus, perdavė į Lietuvą įspūdingą programą.

Be žinių ir padienės apžvalgos, buvo prisiminta pirmoji transliacija į Lietuvą, atlikta 1951 m. vasario 16 d., t. y. minint Lietuvos Nepriklausomybės 33 metų sukaktį. Tada pavergtajame krašte dar nedaugelis žinojo, kad oro bangomis ateina lietuviškasis žodis tartas laisvėje ir necenzūruojamas šalies okupantų.

Dabar, kas klausėsi paskutinę AB programą iš New Yorko išgirdo ką pirmoje programoje pavergtiems lietuviams pasakė Amerikos valstybės pasekretorius Edward Barrett. Mums jo žodžiai yra svarbūs ir dabar. Štai jo pareiškimas:

"Jungtinės Valstybės tebepripažįsta Lietuvos nepriklausomybę, nes mes žinome, kad dabartinę padėtį Baltijos valstybėms atnešė tiesioginė Sovietų agresija. Atsisakydamos pripažinti smurtinį Baltijos valstybių įkorporavimą. Jungtinės Valstybės ištikimai laikosi principų, kuriems mūsų tauta yra pasišventusi nuo pat mūsų pačių nepriklausomybės deklaracijos paskelbimo".

Po šio Barrett pareiškimo buvo pakartota Lietuvos įgalioto ministerio Povilo Žadeikio ir Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko Leonardo Šimučio kalbų ištraukos, stiprinančios pavergtųjų viltis.

Taip pat perduota ir jūrų kapitono Liongino Kublicko žodžiai tarti pavergtai Lietuvai, kada jis kartu su kitais dviems draugais, prasiveržė pro geležinę uždangą ir atvykęs į Ameriką, pranešė laisvėje esantiems apie sunkią ir tragišką mūsų tautos būklę.

Įtikinančiai prabilo Amerikos lietuvaitė Žaldoriūtė iš Aliaskos: — Aliaskos naktys tęsiasi ilgai. Bet diena visvien ateina. Po vergijos nakties išauš ir Lietuvai laisvės diena.

Tėvynei perduoda taip pat VLIKo pirmininko M. Krupavičiaus žodis. Programa buvo baigta rašytojo Vinco Krėvės kalbos ištraukomis, kurią jis buvo pasakęs Lietuvai minėdamas savo 70 metų sukaktį.

Šią atsisveikinimo iš New Yorko programą paruošė ir pravedė AB redaktorius inž. P. Labanauskas. Prisimintina, kad red. P. Labanauskas yra pravedęs ir pirmąją AB programą į Lietuvą. Jau 1942 m. P. Labanauskas Studentų žodyje kėlė AB transliacijų reikalingumą Lietuvai. Po devynerių metų kelta mintis tapo tikrove.

Dabar Amerikos Balsas kalba iš Washingtono. Ten perkelta ir lietuviškasis skyrius, kuriam vadovauja dr. K. Jurgėla.

A. Sd.

NEW YORKO LIETUVIŲ DAILININKŲ ŽINIAI

Didžiojo New Yorko Lietuvių Dailininkų Draugijos valdyba spalio 31 d. 12 v. šaukia nepaprastą narių susirinkimą, kuris įvyks Apre...mo parapijos salėje Brooklyne. Valdyba buvo apsiėmusi paruošti draugijos įstatus, kurie jau yra teisininkės Birutės Novickienės, talkininkaujant teis. V. Vaitekūnui ir St. Daukšai, suredaguoti.

Šie įstatai bus patiekti susirinkusiems apsvarstyti, papildyti bei patvirtinti. Darbotvarkėje yra ir daugiau svarbių klausimų.

J. Januškevičius, Connecticut valstybės degtinės kontrolės inspektorius, Hartfordo lietuvių radijo programų vedėjas, buvo atvykęs į New Yorką ir ta proga aplankė Vienybės įstaigą.

L. Bieliukienės, PMT pirmininkės bute spalio 13 d. įvyko kuklios išleistuvės buvusiai Pabaltijo Moterų Tarybos ir dabartinei Esčių Atstovybės pirmininkei Mall Jurmai, išvykstančiai į Washingtoną. Be PMT narių, išleistuvėse dalyvavo Lietuvos Generalinio Konsulo žmona R. Budrienė ir Estų Gen. Konsulo žmona p. Kaiv.

I. Galinienės Lietuvių Moterų Atstovybės įgaliotinės Bostone, pastangomis sudaytas Komitetas P. M. T.. Lietuvių Moterų Atstovybės Klubui įsteigti. Komitetą sudaro: Galinienė, Daugirdienė, Kulbokienė, Kaminskienė ir Lapšienė.

IŠ SKAUTŲ GYVENIMO

Rytinio pakraščio skautų vadų tarpe kilo mintis visiems pasiekiamoje šios srities vietoje įsigyti nuosavą stovyklėlę. Vieta yra pramatyta netoli Hartford, Conn. Turime pradžiai ir lėšų, kurias vėliau sutelks kiekvienos vietovės skautai ir skautės.

Sktn. A. Matonis, 65 So. Leonard St., Waterbury, Conn. paskirtas naujuoju Atlanto pakraščio skautų rajono vadeiva. Iki šiol šiose pareigose buvo psktu. T. Naginionis iš Bostono.

Sktn. H. Plaušinaitienė yra Chicagos skaučių tuntininkė, o Chicagos skautams vadovauja sktn. Br. Geižėnas.

Chicagoje veikia skautų ir skaučių mišrus choras ir tautinių šokių grupė. Šių vienetų seniūnas ir Lituanica tunto parengimų vadovas yra vyr. skltn. R. Račiūnas.

TARPTAUTINĖ MOTERŲ PARODA

Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės Klubas ir Moterų Vienybė atstovaus lietuvėms Tarptautinėje Moterų Parodoje, kuri įvyks lapkričio 1—7 dienomis 71st Regiment Armory patalpose, Park Ave., ir 34 St. N. Y. Paroda bus atidaryta nuo 12 iki 11 val. vakaro. Lietuviškoji programa bus lapkričio 7 d., sekmadienį, 8 val. vakare punktualiai.

Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais, tikimasi gausaus lietuvių dalyvavimo. Išklausysime įvairių tautų programų, pamatysime įvairiausių tautų gaminius. Turėsime progos pažinti kitas tautas iš jų tautinių rūbų, jų dainų ir muzikos, jų šokių, iš jų įvairiausių gaminių, prekių pavyzdžių, pradedant baldais ir baigiant įvairiomis gražiomis smulkmenomis.

Mūsų — lietuvių — skyrius bus ypatingai gausus šiais metais. Tam reikalui seniai ruoštasi, daug dirbta abiejų organizacijų vadovybių. Kai kurie parodai reikalingi eksponatai yra atvežti net iš kitų miestų. Parodoje bus galima nusipirkti neaukštomis kainomis labai gražių gintaro gaminių. Taip pat ir įvairių kitų tikrai gražių ir vertingų dirbinių.

Parodon įėjimo kaina perkant bilietus pas Klubo ir Moterų Vienybės nares 75 c., prie įėjimo 90 c. Bilietus prašome pirkti pas Lietuvių Moterų Klubo ir Moterų Vienybės nares. Tiktai iš jų nupirkdami bilietus, stipriai paremsite tas dvi organizacijas.

NAMŲ SAVININKAMS

Lietuvių namų savininkų (Brooklyn & Queens Home Owners, Inc.) susirinkimas įvyks penktadienį, spalio Oct. 29 d. 8 val. vakare, YMCA salėje, 570 Jamaica ir Sheperd Ave kertėje., Brooklyne.

Lietuviai namų savininkai kviečiami dalyvauti. Bus svarbių ir visiems namų savininkams žinotinų pranešimų.

J. P. M.

Naujа lietuviška maisto krautuvė

Naujai atidarytoje lietuviškoje maisto krautuvėje, 740 Sutter Ave., Brooklyn 7, N. Y., gaunama geros rūšies dešrų, skilandžių, lietuviškų ir importuotų sūrių, medaus, duonos, baravykų, kiniškos ir Javos arbatos, daniškų kumpių ir daug kitų įvairiausių produktų. Taip pat galima gauti Rūtos saldainių. Krautuvė atdara nuo pirm. iki ket. nuo 5 iki 8 v. v. Penktadieniais ir šešta. nuo 8 v. r. iki 9 v. v.

Beveik milijoną dolerių pasiekusi Kearny lietuvių taupymo ir skolinimo draugija, Schuyler Savings and Loan Association of Kearny, N. J., šiais metais mini 30 metų įsikūrimo sukaktį. Paveiksle, draugijos valdyba ir direktoriai. Iš kairės į dešinę sėdi): Petras W. Velevas, Reikalų Vedėjas, Andrew A. Salvest, Viceprezidentas, Julius Paknis, Prezidentas, adv. Kazys F. Paulis, Patarėjas, Juozas M. Belza, Kasininkas. Direktoriai (stovi): Vladas Šukis, Kazys J. Nakrošis, Jurgis Katilius, dr. S. A. Mickewich, Jurgis Bezgėla, Viktoras T. Mikionis, Mykolas Čiurinskas, Vladas Plikaitis.

Vytauto K. Jonyno darbai Spencer Collection parodoje

Viena svarbiausių Amerikos kolekcijų grafikos meno, retų Europos ir Rytų miniatiūrųir iliuminuotų viduramžio rankraščių srity — The Spencer Collection atidarė šią savaitę specialią rinktinę parodą New York Public Library (5 Avenue & 42 Street) patalpose. Ši paroda lietuviškai publikai turi būti įdomi tuo, kad joje išstatyti 2 lietuvių grafikos Vytauto K. Jonyno kūriniai: "Šventas Antanas (medžio raižinys) ir "Bacharach" (Reino peisažas — spalvota litografija. Jonynas yra vienintelis šiaurės Europos kraštų atstovas šioje parodoje. Nors amerikiečiai visus šiame krašte gyvenančius dailininkus laiko amerikiečiais, — Jonynui padaryta išimtis: jo darbų etiketėse pažymėta: "XX. Century Lithuania". Šalia japonų ir kinų spalvotos grafikos atstovų, šioje parodoje rodomi darbai dar tokių didelių meisterių kaip Rembrandtas, Diureris, Lucas van Leydenas, Andrea Mantegna ir kitų. Paroda bus atdara šešis mėnesius.

Automobilių savininkams

Lietuvių automobilių taisymo dirbtuvė, M. Z. Collision Works, 937 Grand St., Brooklyne, jau pradėjo mašinų paruošimą žiemai (pakeičia alyvą, atreguliuoja motorą žiemos važinėjimui ir pripila ("antifreze").

Taip pat mašinos paruošiamos žiemai ir iš lauko (polišiuojame — simonaizuojame, arba purškiame specialiais chemikalais) apsaugoti mašinos paviršių — dažus ir chromus nuo lietaus ir sniego.

Dabar pats geriausias laikas sutvarkyti Jūsų mašiną žiemai ištaisant ir nudažant sulankstytas dalis, kad apsaugojus nuo rūdijimo.

Be to, dabar pats geriausias mašinų pirkimo laikas.

Mes tarpininkaujame, apžiūrime mašinas ir padedame nupirkti.

Taip pat mes dažnai turime gerų automobilių, paliktų pardavimui.

Taigi, prieš pirkdami naują ar naudotą automobilį, patariame pasitarti su mumis.

M. & Z. Collision Works
937 Grand St.,
Brooklyn, N. Y.

IŠNUOMOJAMAS moderniškai įrengtas trijų kambarių butas su baldais. Pageidaujama inteligentiška moteris. Kreiptis tarp 7-8 v. v. FLatbush 9-1615.

Rūtos saldainių gamybos sezonas

Rūtos saldainių gamybos sezonas jau prasidėjo. Norintieji pardavinėti tuos saldainius, kreipiasi šiuo adresu: 740 Sutter Ave., Brooklyn 7, N. Y. Čia paruodama ir detaliai. Rūtos saldainių taip pat galima gauti J. Ginkaus krautuvėje, 495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

31st ANNUAL
WOMEN'S
INTERNATIONAL EXPOSITION

Daugiau 200 atskirų parodų ir scenos pastatymų.

Pradedant sekmadieniu,
Lapkr. 7 d., kasdien nuo 11 v.r.
Įėjimas 90 c., pridedant taksus
71st REGIMENT ARMORY,
34 St. ir Park Ave. New York
Kviečiama aplankyti
LIETUVIŲ MOTERŲ PARODA

Namai pardavimui

NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą.' Už visą šį patarnavimą savininkui nieko nereikia mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: **VIrginia 9-842.**

APDRAUDA - INSURANCE

Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, biznams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-0842
arba VIrginia 7-411
Valandos: Kasdien iki 8 val.

WAGNER TEATRAS

110 Wyckoff Ave., arti DeKalb Ave. Brooklyn-Ridgewood
HEgèman 3-2613

Spalio mėn. nuo 29 iki lapkričio mėn. 4 d.
"DER SEELENBRAU"
Paul Horbiger — Heinrich Gretler — Aglaja Schmid — su Vienijos Symfonijos orkestru ir Vienijos Berniuku orkestru
ir "DIE HOCHSTAPLERIN"
Sybille Schmitz — Karl Ludwig Diehl
Vokiška savaitės apžvalga.

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8 9794
Namų telefonai: HY 7-3247 ir GL 6-8659

1954 m. lapkričio 7 d., sekmadienį
LYGIAI 5:30 VAL.
SCHWABEN SALĖJE,
474 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N. Y.
Operetės Choras Stato
ST. ŠIMKAUS 1 VEIKSMO
OPERETĘ "ČIGONAI"
Po vandinimo šokiai, grojant JOE THOMAS orkestrui

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
ŠOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIS
BARAS, RESTORANAS
SALĖ vestuvėms, susirinkimams, parengimams, etc.
Vyt. BELECKAS
savininkas
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewoode

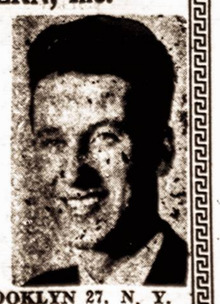

SAVINGS ACCOUNTS
CORDIALY INVITED
INTEREST — DIVIDEND
LATEST QUARTERLY
2½% Per Year
Plus Extra ¼% Per Year
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10.000.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation